NATIONAL LIBRARY
JAN 11 1972
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

SATURDAY, NOVEMBER 20, 1971

LATVIJA AMERIKĀ

85. N-RS — SESTDIENA, 1971. G. 20. NOVEMBRIS — 21. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 — Cena 35 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikāgas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5' 14. Redaktors Eiropā: V. SKULTANS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28 West-Germany. Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Kāpēc latviešu sinodi Amerikā?

II

Ir bieži dzirdēts iebildums, ka ar sinodes nodibināšanu samazināsies Baznīcas virsvaldes un archibīskapa autoritāte.

Patiešām, pirmajā sinodes satversmes projektā nebija skaidri specificētas Baznīcas virsvaldes un archibīskapa funkcijas. Turpretim galīgajā sinodes satversmes projektā Baznīcas virsvaldei un archibīskapam ir paredzēta liela autoritāte. Nevajaga aizmirst, ka šodien piedzīvojam autoritātes krizi un tādēļ autoritāti, kas balstās tikai uz labprātīgu atzīšanu un kuŗai nav legāla pamata, var viegli zaudēt. Šāda legāla skaidrība ir īpaši nepieciešama vidējai un jaunajai paaudzei, tādēļ sinodes dibināšana un latviešu draudžu atbrīvošana no amerikāņu sinožu jurisdikcijas var tikai vairot kā Baznīcas virsvaldes, tā archibīskapa autoritāti.

Daži pat vaicā vai ar šīs sinodes nodibināšanos mēs neaizejam no Latvijas ev.-lut. baznīcas. Atbilde uz šo jautājumu ir negātīva, kā to skaidri norāda satversmes projekta ievads un III nodaļa:

Ievads. Apvinādamies Ziemeļamerikā esošo latviešu evaņģelisko luterisko draudžu īpatnējos apstākļus un uzdevumus un apliecinādami savu piederību Latvijas evaņģeliskai luteriskai baznīcai ar tās archibīskapu un Baznīcas virsvaldi ārpus Latvijas, kas vieno baznīcas darbību dažādās zemēs, mēs, latviešu evaņģeliskās luteriskās draudzes, mācītāji un evaņģelisti Ziemeļamerikā, ar mūsu baznīcas vadības piekrišanu, apvienojamies Latviešu evaņģelisko luterisko draudžu sinodē Ziemeļamerikā un pieņemam šo satversmi, lai vienībā un saderībā, mūsu Kungam Jēzum Kristum par godu un latviešu tautai par svētību, sekmīgāk veiktu Dieva uzliktos pienākumus.

III nodaļa. Attieksmes ar Latvijas evaņģelisko luterisko baznīcu un sinodes locekļi.

6. Šī sinode ir Latvijas evaņģeliskās luteriskās baznīcas reģionāla sastāvdaļa ārpus Latvijas.

7. Baznīcas virsvaldei ir tiesības 30 (trīsdesmit) dienu laikā nodot pārlemšanai tos sinodes kopsapulces un valdes lēmumus, kas ir pretrunā baznīcas darbības noteikumiem ārpus Latvijas, vai arī pret tās interesēm. Ja sinodes kopsapulce lēmumu atteicas grozīt, Baznīcas virsvalde šo lietu var likt sinodālā nobalsošanā visas baznīcas apjomā un sinodālās nobalsošanas rezultāts ir galīgs.

8. Sinodes augstākais garīgais vadītājs ir Latvijas evaņģeliskās luteriskās baznīcas ārpus Latvijas ievēlētais archibīskaps.

Vai šī sinode tiešām varēs apvienot visas draudzes?

Ir jāpieņem, ka vismaz pirmā laikā daļa paliks ārpusē, bet šo draudžu skaits nekad nevarēs būt lielāks par vienu trešo daļu. Arī tad, ja dažas draudzes sinodē neiestātos, sadarbība etniski nozīmīgos jautājumos vienmēr būs iespējama, kaut vai piedaloties sinodes konferencēs novērotāja lomā. Pastāv tomēr cerības, ka ar laiku sinode apvienos visas latviešu draudzes. Sākuma gados grūtības bija arī LELDAAi. Piemēram, dažas veclatviešu draudzes bija ļoti skeptiskas par iestāšanos LELDAA. Tomēr tajā brīdī, kad tās novēroja ka darbība attīstas un iet uz priekšu, tās savu atturību mainīja. Līdzīgi varam domāt arī par sinodi. Vissvarīgākais ir tas, ka sinodi nodibinām un ka tā uzsāk darbību. Tas būs labākais aicinājums iestāties.

Vai sinode varēs ilgstoši pastāvēt?

Šis jautājums attiecas uz visām mūsu organizācijām — ALA, Daugavas Vanagiem, Latviešu biedrībām u.t.t. Cik ilgi centrālās latviešu organizācijas varēs pastāvēt ir ļoti grūts jautājums. Pieņemot, ka starptautiskie notikumi nemainās, varam plānot vismaz nākošiem 10 vai 15 gadiem. Pat lielākie pesimisti atļauj mums šo laiku. ALA, piemēram, atskatījās uz savu 20 gadu pastāvēšanu un nevarētu teikt, ka tā būtu kļuvusi vājāka nekā 1951. gadā. Tas pats attiecas arī uz sinodi. Garantijas šeit nav iespējamas, tomēr varam paredzēt, ka nākošos 15 gadus sinode varēs pastāvēt. Ja arī pēc tam mums būtu jāpieslienas kādai amerikāņu baznīcas vienībai, tad vismaz būsim visi vienkopus.

Vai sinode neizmaksās par dārgu?

Viens no bieži dzirdētiem iebildumiem ir financiālas dabas — cik tad tieši izmaksās latviešu sinodes uzturēšana? Tas, protams, atkarāsies no tās darbības apjoma, par ko lems pati sinode, līdzīgi kā to tagad dara LELDAA savās ģenerālkonferencēs. Piemēram, ja katrs draudzes loceklis maksātu sinodei 3 dol. gadā, tad sinodes budžets būtu apmēram 75.000 dol., kas ir apmēram 1½ reizes lielāks par pašreizējo LELDAAs budžetu. Ja atceramies, ka sinodālās draudzes patlaban maksā 2 dol sinodei un 1.50 dol. LELDAAi, tad šāds budžets būtu pavisam reāls un prasītu tikai nelielu paaugstinājumu neatkarīgajām draudzēm. Latviešu draudžu sinodes dibināšana nekādā gadījumā nenozīmētu, ka mūsu maksājumi latviešu sinodei būtu līdzīgi amerikāņu sinožu noteiktajiem maksājumiem. Zināms jautājumu cikls grozās tieši ap attieksmēm iepretim amerikāņu baznīcām..

Vai sinodei ir jāiestājas kādā amerikāņu baznīcu vienībā? —

Sinode var iestāties un piedalīties, kur vien tā vēlas, bet tas nenozīmē, ka tai ir jāsastāv kādā amerikāņu baznīcu iestādījumā. Sadarbības organizācijas kā NCC (National Council of Churches) vai NLC (National Lutheran Council) nav baznīcas un pastāv uz brīvprātīgas sadarbības pamata. Bez tam, ja mūsu sinode arī nolemtu iestāties kādā no šīm sadarbības organizācijām, šādam solim būtu nepieciešams archibīskapa akcepts. Tas prasīts ar tādu aprēķinu, lai visos jautājumos, kas saistīti ar mūsu baznīcas ārpolītiku, pēdējais vārds būtu archibīskapam.

Vai nebūtu pārsteidzīgi atstāt amerikāņu sinodes, kas sākuma gados tik daudz palīdzējušas ?—

Lielākā daļa latviešu ieceļoja Amerikā ar LWF (Lutheran World Federation) un WCC (World Council of Churches) palīdzību. Šajās organizācijās mums pašreizējā stāvoklī nav aktīvas līdzdalības. Bez tam visi ieceļotāji tika izvietoti ar saimniecisku aprēķinu un tādā veidā tika pakļauti ātrākām asimilācijas iespējām. Tas nenozīmē, ka mums būtu jāaizmirst amerikāņu baznīcu labais darbs, bet ja runājam par savas tautas un ticības saglabāšanu mātes valodā, tad šādai lojālitātei un uzticībai ir jāpaliek otrā vietā. Bez tam iebildumu šādas latviešu sinodes dibināšanai nav cēluši neviens no to amerikāņu sinožu prezidentiem, kam padota daļa mūsu draudžu. Ikviens no viņiem ir uzklausījis mūsu iesniegumu, un vēlējuši mums dievpalīgu sinodes veidošanā, ja tā ir mūsu pārdomāta vēlēšanās.

Vai latviešu draudzes zaudētu kontaktu ar vietējām amerikāņu draudzēm, iestājoties latviešu sinodē? —

Kā bijušo kontaktu saglabāšana, tā arī jaunu nodibināšana lielā mērā atkarīga no vietējo mācītāju un draudžu darbinieku nostājas. Liekas, ka atsevišķu draudžu kontakti netiktu ierobežoti, bet līdzdalība vietējos pasākumos iegūtu lielāku nozīmi.

Vai latviešu karavīri bruņotos spēkos nezaudētu garīgo aprūpi?

(Beigas 4. lpp.)

18. NOVEMBRA TICĪBA

Voldemāra Damberga zīmējums

Aleksandrs Vilks

Pārdomas novembrī

Dižais Latvijas redzētājs dzejnieks Rainis kādā savā vārsmā, jauzdams brīves rīta tuvumu, saka: „vēl saule dus, bet pelēks svīst jau rīts". Tas bija toreiz, kad brīva Latvija bija tikai fantastu iecerēs, bet kas īstenojās, kaut prasot upuŗus kā kaujas laukos, tā idejisko cīnītāju pašaizliedzību. Šodien mēs tālu stāvam toreizējam laikmetam: nav ne mazākās gaismas svītras nakts debesīs, bet rīta pelēkums vēl smacīgs un mocošs. Vienu Latviju esam zaudējuši un tagad atkal ilgojamies to atrast. Tā ir mūsu taisnīgā un neapslāpējamā vēlēšanās: ar to, kā cerību lāpu, mēs meklējam ceļu uz brīvību. Ko esam šai virzienā panākuši? Vai esam visu likuši svaru kausos, lai sekmētu ilgu piepildīšanos? Vai viss jau darīts, lai mūsu lielā nelaime runātu uz pasaules sirdsapziņu? Vai esam saukuši tā, lai mūs sadzird un atceras?

Taisnība — kaut kas ir paveikts un tiek sistēmatiski turpināts. Bet vai visas iespējas izmantotas?

Ja presei piešķiram lielvalsts vārdu, kas var būt iespaidīga daudzu jautājumu izkārtošanā un ietekmēšanā, tad tāda tā ir Rietumu pasaulē. Prese gan dažkārt gremdē nevainīgo, bet ceļ un slavina to, kas nav tā vērts. Mums ir nepieciešami, lai šī preses lielvalsts nāktu plašākā talkā mūsu nelaimei, padarītu to ticamāku un vairāk ieskatāmu tiem, kas vēl īsteni netic vai negrib ticēt noziedzīgai norisei Baltijas jūras krastā, kas tur turpinās nu jau vairāk par gadsimta ceturksni un kam pagaidām vēl neredzēt gala.

Tamdēļ joprojām svarīgs arī darbs, kuŗu veic iespiestais vārds: Latvijas likteņa labā mums tas jāpadara vēl dzirdamāks un iespaidīgāks. Tas, ko paši zinām vai uzzinām par saviem kaimiņiem Baltijas jūras krastā, mūsu lielajam uzdevumam nepiešķir plašāku nozīmi: tas vairāk noder pašu patēriņam..

Mums šodien vairāk jādomā par to, kā ielauzties lielās preses territorijā un iekaŗot tur stāvokli, no kuŗa spēcīgāk un iespaidīgāk varētu runāt uz Rietumu demokratijām, noskaņojot vai pārliecinot kā neticīgo, tā neinformēto miljonus, i valstsvīrus, i politiķus ietilpinot to skaitā. Tas, ko spriežam, runājam vai vērtējam pašu starpā, ģimenē, sabiedrībā vai etnisko grupu preses izdevumos, šķiet mazāk svarīgs. Ar savu nelaimi mums jāuzsoļo plašākā skatuvē: tikai tādā veidā gūsim taustāmākus panākumus.

Amerikas Savienotajās Valstīs pastāv un darbojas plašs tā saukto literāro aģentūru tīkls. Šīs aģentūras meklē dažāda rakstura rakstus, tos izkoriģē, apstrādā un pielaiko ievietošanai kādā plašākā preses izdevumā. Gan rakstu autoriem par šādu savu rakstu pielāgošanu jāmaksā aģentūrām, bet tad tās pašas sameklē rakstu saturam atbilstošus preses izdevumus, nokārtojot un nodrošinot to ievietošanu attiecīgā izdevumā. Šis ir viens no veidiem, kā iedabūt rakstus amerikāņu laikrakstos, žurnālos un citos iespiestā vārda izdevumos. Protams, būs arī laimīgie, kuŗiem kaut cik plašāku rakstu ievietošana izdosies bez šo aģentūru starpniecības. Bet par visu to derētu padomāt, jo izmantojams ik ceļš un veids, lai mūsu sāpes un baigo patiesību padarītu dzirdamāku ausīm, kas joprojām vilcinās uztvert, saprast un pārliecināties, cik gan vēl tālu esam mieram, brīvībai un taisnībai.

Ik vārds, ko spējam paust savas zemes un tautas nākotnes labā, ir ar nesveramu vērtību. Un mums kā individuāli, tā kopībā ir jāizkaļ ceļi, pa kuŗiem virzīt savu taisnīgo prasību.

Šodien mēs vēl neredzam pat pelēko rīta svīdumu un brīvības saule dus dziļi iegrimusi laikmeta bezjēdzīgā tumsā. Vēl vairāk: brīvības vārdam laupīts tā spožums un pats tas pārvērsts par trokšņainu skanuli, kuŗu visvairāk rausta verdzības lielvara. Ko pirms vairāk kā gadu pussimta izrēca austrumu hiēnas, to mēs dzirdam atkal šodien. Brīvību un pašnoteikšanos šis nelietības izdzimums prasa arī šodien visām tautām, sevišķi mazajām, bet tai pat laikā pats tas visbriesmīgākā kārtā apslāpē katru brīvības un neatkarības dziņu, kur tā arī neuzraustos.

Šādā divkosīgā spēlē ir pagājuši gadi un gadu desmiti. Rietumu demokratijas, kuŗām brīvības jēdziens ir gluži citāds un, liktos, īsts un humāns, daudz vairs neuztraucas par to, ja pieaug sarkanā polipa spēks. Kā neredzīgais pa tumsu tausta ceļu, lai varētu spert soli ejamā virzienā, tā apmātie, nobijušies un bez drosmes palikušie Rietumi tvarsta un saķer vai katru piedāvājumu kopējai rīcībai un nedabīgai draudzībai, ko izmet brīvības kaprači. Morālais spēks un tīrība apkvēpuši ar mazdūšību un baiļošanos, principiem sabrūkot, kā viegli slietiem kāršu namiņiem.

Kādreiz izmestie un miljoniem reižu atkārtotie saukļi par iestāšanos mazo valstu brīvības un neatkarības labā ir pagaisuši nebūtībā, lai tikai saglabātu savējo, liektos un tirgotos par to, kas šo iespēju varētu mazināt. Šādā gaisotnē raugoties, spriežot un vērtējot nākamību, mums nevar būt daudz paļaušanās spēka tam, ka tuvākā nākotnē rastos kāds brīnumains spēks, kas paceltu mūs cerībā un iedvēstu ticību kādām radikālām pārmaiņām valstu un varu attieksmēs.

Šobrīd lieti atcerēties, kas pirms piecpadsmit gadiem notika ar Ungariju un tās brīvības cīnītājiem, kuŗu asinis nu jau sen noskalotas no Budapeštas ielu akmeņiem, piemirstas un kļuvušas kā nebijušas. Kāda gan tolaik bija demokratisko lielvaru palīdzība ungāru brīvības cīnītājiem? Protams, ka kaut kas jau bija: zobu birstes, plāksteri, pudelīte joda pēc tam, kad Kremlis savu asinsdarbu bija paveicis... Šodien par šo verdzībā iedzīto valsti rietumu valstsvīri un to prese sprież un raksta — tur jau nekas nebija darāms; Ungārijai tikai atliek samierināties ar status quo...

Šāds liktenis šodien arī mūsu zemei un tautai. Uz papīra izteiktas līdzjūtības mums nedod nekā.. Bet vairāk par to arī nav mūsu šķietamās brīvības kontā...

Lietuvieši gatavojas vairākām akcijām

BALTIEŠU INFORMĀCIJAS SANĀKSME ŅUJORKĀ

Eiropas drošības konference paredzēta 1972. vai 73. gadā, bet lietuvieši tam gatavojas jau tagad, kā to 11. novembrī ziņoja baltiešu žurnālistu pārrunās lietuviešu pārstāvis Alseika. Ir domāts gan par lietuviešu diplomātisko pārstāvju darbības koordināciju, gan arī par atsevišķo centrālo organizāciju sadarbību. Kā lietuviešu centrālās organizācijas VLIKAs priekšsēdis Dr. Valiunas izteicies, tad ir domāts par kopīgu baltiešu sadarbību šī jautājuma kārtošanā un paredzētas sarunas ar latviešu un igauņu diplomātiem un centrālo organizāciju vadītājiem.

Amerikas latviešu apvienības priekšsēdis U. Grava jau 16. oktobrī Latviešu preses biedrības reportieŗu seminārā norādīja, ka arī latviešiem jāgatavojas drošības konferencei, tomēr vēl nekādus priekšlikumus nepaziņojot. Lietuvieši plāno apciemot visas tās Eiropas valstis, kas šinī konferencē piedalīsies. Plānoti lietuviešu pārstāvju apmeklējumi pie atsevišķo valstu valdībām, tiešās sarunās cenšoties panākt labāko atrisinājumu.

Internacionālos notikumus pēc svarīguma lietuvieši sadalījuši vairākos punktos. Svarīgs notikums ir pašreizējais sarkanās Ķīnas jautājums. Nākotnē sagaidāma lielāka ķīniešu ietekme. Svarīgs jautājums arī Maskavas-Bonnas pag. gada 12. augustā parakstītā līguma ratificēšana. Eiropas drošības konferencē var sagaidīt, ka Pad. savienība gūs jaunas priekšrocības. Uzmanība veltāma arī Maskavas-Parīzes sarunām. Parīzē dzīvo lietuviešu profesors J. Baltrušaitis, kuŗa tēvs bija kādreiz Lietuvas sūtnis Parīzē Viņam bija labas attieksmes ar Francijas valdību jau Degolla laikā un tādas ir arī Pompidū valdībā.

Dr. Valiunas bija 7 nedēļu ceļojumā pa Eiropu un Afriku, atgriežoties ASV tikai novembrī. Viņš apmeklējis Italiju, Turciju, Vāciju un Spāniju, kā arī Kēniju, Rodēziju un Tanzāniju. Turcijā saticies ar lietuviešu bēgļiem Brazinskiem, kuŗi ar lidmašīnu pirms gada izbēga no Pad. savienības uz Turciju. Domāja, ka viņu lietu iztiesās novembrī, bet pašreiz tiesas datums nav vēl zināms. Prāva varētu būt decembrī vai janvārī Trebisondas pilsētā, kas ir vieta, kur Brazinsku lidmašīna nolaidās. Lietuvieši sagatavojuši 160 lappušu biezu dokumentu par Brazinskiem un apstākļiem Lietuvā. Tas nodots Brazinsku advokātam.

Kā lietuvieši, tā igauņi bija pārsteigti par Amerikas latviešu apvienības izšķiršanos ar 1. novembri pārtraukt Madrides raidījumus. Uztveršanas apstākļi Baltijas valstīs nav labi un ne vienmēr raidījumi dzirdami, sevišķi Rīgā. Abas pārējās Baltijas tautas Madrides raidījumus turpinās..

(Beigas 4. lpp.)

Guna Ikona

REDZĒJUMS

Tikai no sārta
izkāpušiem viediem
tauta tic.

Nesadedzināmās
gudrību grāmatiņas.
Krustiem pienaglotās
dzīvās liesmas.

Nestunda.
Kailsals.
Tumsa ēd sauli,
sakošļā sīkās zvaigznītēs,
nograuž mākonim
sudraba maliņu.
Pusgadusimtenis ēnā.

Tad:
sakustēšanās,
sulu celšanās
bezlapu kokos.

Par mazo un vidējo uzņēmēju tiesībām

Vietējos laikrakstos arvien biežāk parādās plaši raksti par J. Buloku (John F. Bulloch) un viņa cīņu par mazo un vidējo uzņēmēju tiesībām. Taču šī grupa, kas šodien spēlē ļoti ievērojamu lomu mūsu saimnieciskā un ekonomiskā pasaulē, ir vismazāk organizēta, un tai ir ļoti maza ietekme parlamentā un pie valdības. Lai šo robu aizpildītu, J. Buloks nodibinājis īpašu organizāciju — Canadian Federation of Independent Business. Ar J. Buloka darbu un cīņu īsumā iepazīstinām arī mūsu lasītājus.

Kanadas federālā valdība 1969. gada novembrī nāca klajā ar plašu nodokļu reformas programmu, kuŗas daudzi punkti uzskatāmi par nepieņemamiem mazajiem un vidējiem Kanadas uzņēmējiem un profesionāliem darbiniekiem. Lai apgaismotu nodokļu maksātāju ieskatus šajā jautājumā, izveidojās „taisnīgāku nodokļu sadalīšanas padome" (Canadian Council for Fair Taxation). Šī padome atradās milzīga protesta viļņa priekšgalā, kas pārvēlās pār visu Kanadu. Šo protestu rezultātā valdība stiprā mērā izlīdzināja, samazināja un mīkstināja savu nodokļu reformas likumprojektu. Ievērojot šādu valdības pieeju, radās stāvoklis, ka nebija neviena, kas varētu apgaismot un aizstāvēt mazo un vidējo uzņēmēju intereses valdības priekšā. Tā radās jaunā organizācija — Canadian Federation of Independent Business, kas izauga uz jau iepriekš radušās organizācijas Canadian Council for Fair Taxation , un jau pacēlusi noteiktu balsi pret valdības nodokļu reformu mazo un vidējo uzņēmēju, profesionālu darbinieku un lauksaimnieku vārdā.

Jaunais pasākums ir uzsācis savu darbību visos iespējamos virzienos Kanadā. Tas apsveŗ jaunos valdības noteikumus, cīnās pret nepārtraukti augošu nodokļu nastu mazajiem un vidējiem uzņēmējiem, kā arī pret lielo uzņēmēju tieksmi izkonkurēt mazos un vidējos uzņēmējus. Lietas apstākļu publiska izgaismošana šajā konkurencē piesaistījusi šai kustībai veselu studentu ģenerāciju, kas cīnās pret šiem dzīves apstākļiem. Bez pamudinājuma saimnieciskai augšanai var pazust mūsu uzņēmēju neatkarība un brīva sacensība. Pašreizējās uzņēmēju, profesionāļu un lauksaimnieku organizācijas nespēj cīnīties ar šīm problēmām, jo viņas darbojas izolēti. Vienīgi jaunā organizācija spēj pacelt noteiktu balsi šo atsevišķo uzņēmēju vārdā.

Jaunās organizācijas galvenie mērķi ir veicināt un aizstāvēt uzņēmēju brīvu sacensību un panākt lielāku teikšanu tautsaimniecības likumdošanā.

Organizācijas darbības programmā ietilpst:

1) Panākt kontaktu ar valdību un tās iestādēm, lai ietekmētu likumdošanu un valdības rīcību, kas skaŗ mazos un vidējos uzņēmumus. 2) Izdot regulāru biļetenu, lai informētu savus biedrus par organizācijas darbību un par saviem priekšlikumiem valdības un likumdošanas iestādēs. Biļetenā arī paši organizācijas biedri var izteikt savas domas par likumdošanu, parlamenta un valdības locekļu rīcību. 3) Izdarīt plašu publikāciju visā Kanadā ar runām un ar rakstiem, lai apgaismotu savu biedru viedokli attiecīgos jautājumos. 4) Ievest priekšmetu skolu un universitāšu programmās, kas iepazīstinātu skolēnus un skolotājus ar to, cik svarīga ir patstāvīga uzņēmēja loma brīvā sabiedrībā. 5) Nozīmēt pārstāvjus visos Kanadas apgabalos, kas uzturētu personīgu kontaktu ar federācijas biedriem un iecelt padomi, kas noteiktu uzņēmēju viedokli visas Kanadas mērogā. 6) Vest biedru pārskatus, lai noteiktu tekošu problēmu līniju, kas var ietekmēt brīvo uzņēmēju sabiedrību

Šās federācijas prezidents ir J. Buloks. Viņam ir maģistra grads administrācijā, bijis inženieris, uzņēmumu pārvaldnieks un uzņēmumu skolotājs finanču zinībās.

Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā valde savā pēdējā sēdē konstatēja, ka arī latviešu saimnieciskiem darbiniekiem, kuŗu skaits sniedzas jau simtos, derētu pievienoties šai kanadiešu grupai. Tīri veikalnieciskų un profesionālu interešu dēļ būtu vēlams, ka arī „kautrīgais" latviešu saimnieciskais darbinieks zinātu, ko dara viņa kanadiešu, vai citu etnisko grupu saimniecisks un profesionāls darbinieks. Ievērojot sacīto, valde izšķīrās nākamgada 16. janvārī rīkot plašu latviešu saimniecisku un profesionālu darbinieku sanāksmi, uz kuŗu aicināts kā referentu J. Buloku. Savu piekrišanu piedalīties šajā sanāksmē un sniegt attiecīgu referātu viņš jau devis. Sanāksmē būs iespējams uzstādīt jautājumus, diskutēt par savām aktuālām problēmām un eventuāli pievienoties jau šinī rakstā pieminētai kustībai.

A. Svenne

Gaujas (14.) gaidu vienības Mārtiņvakarā Toronto mūsu jaunajai audzei bija daudz prieka un jautru brīžu vērojot ludziņu un ķekatniekus, kā arī piedaloties sacensībās. Uzņēmumā — vad. Inta Kalniņa (pa labi) un vad. Silvija Ozola.

Foto: J. Liģers

Kastro apmeklējums Čīlē

Kubas diktātors Kastro viesojās 10 dienas Čīlē. Tā ir pirmā Kastro ārzemju vizīte kopš vairākiem gadiem. Pēdējos mēnešos aukstā kaŗa atkusnis notiek ar lielu ātrumu. Attieksmes starp Pad. savienību un ASV, kaut vēl vienmēr piesardzīgas, ir tomēr siltākas nekā tās bija īsi pēc Otrā pasaules kaŗa. Lielākā daļa Austrumeiropas komūnistisko valstu izveidojušas tirdzniecību ar rietumiem. Pat ilgais un rūgtais naids starp ASV un sarkano Ķīnu, liekas, tuvojas beigām. Pekingas valdība ir uzņemta Apv. nācijās, prezidents Niksons plāno apmeklēt Ķīnu nākamgad, kam, ticami, sekos diplomātisko attieksmju atjaunošana.

Kuba ir nolikta „uz ledus", cik tālu tas attiecas uz Vašingtonu. ASV pārtrauca diplomātiskās attieksmes ar Kubu 1961. gadā, kam sekoja tirdzniecības aizliegums starp abām valstīm. Visi amerikāņu sabiedrotie Dienvidamerikā ieņēma līdzīgu nostāju. Kastro Kuba bija izslēgta no Rietumu orbīta. Tikai Kanada turpināja normālas diplomātiskās un saimnieciskās attieksmes ar Kubas salu.

Dažas Latiņamerikas valstis, kas bija pievienojušās Kubas izolācijai, tagad vēlreiz revidē savu politiku. Čīles kreisā spārna valdība, prezidenta Allendes vadībā, ir pirmā, kas atsāka diplomātiskās attieksmes ar Havannu un ielūdza Kastro valsts vizītē. Zīmīgi, ka Perū militārā režīma galva, ģenerālis Velasko, satikās ar Kastro ceļā uz Čīli. Dienvidamerikas valstu konferencē delegāti vienbalsīgi nobalsoja par Kubas pārstāvja pielaišanu. Ir augoša sajūta, ka par spīti ideoloģiskām pretišķībām, Kuba var tikt uzskatīta kā daļa no Rietumu hemisfairas.

ASV tirdzniecības aizliegums sagrāva Kubas normālo tirdzniecību un spieda to būt atkarīgai no Pad. savienības tirgus, sevišķi mašinērijā un naftas tirgū, kas, izrādījās, neapmierināja abus partus. Atjaunojot normālu tirdzniecību ar ASV, Kubai būtu dots mājiens atgriezties Rietumu orbītā. Diplomātiskie novērotāji domā, ka tas būtu labākais veids, kā padarīt Kubas komūnismu „mērenāku".

Kubas diktātors Kastro ieradās valsts apmeklējumā Čīlē, lai atzīmētu abu valstu diplomātisko attieksmju atjaunošanas 1 gada atceri. Ierodoties Čīles galvaspilsētā Santiago, tur Kastro apsveica ar 21 salūta šāvienu. Kastro vizītei ir sevišķa ievērība tāpēc, ka pretamerikānisms Dienvidamerikā ir uzsitis augstu vilni, sakarā ar ASV valdības uzlikto 10 proc. virsnodokli uz importa precēm un ASV senāts nobalsoja par ārzemju palīdzības pārtraukšanu.

Kubas premjēra apsardzība viņa viesošanās laikā Čīlē bija sevišķi stingra: vairāk kā 10.000 policistu un privātu detektīvu apsargāja Kastro. Organizēta komūnistu un sociālistu jaunatne apsveica Kastro runas koŗa saucieniem, kamēr labā spārna maza jauniešu grupa kliedza un svilpa. Kad premjēra Kastro motorkade tuvojās Kubas sūtniecībai, kāds jaunietis mēģināja uz Kastro vaļējo auto mest plastikas tintes pudeli. Īsi pirms Kastro ierašanās, teroristi Čīles ziemeļdaļā uzspridzināja valdības augstsprieguma līniju Antofagastas tuvumā. Spēcīga dinamīta eksplozija sagrāva transformātorus un izpostīja elektrības kabeļus. Kastro apmeklēja salpetera laukus un kapara raktuves Čīles ziemeļdaļā. Antofagastas pilsētas galva pasniedza Kastro simboliskas vaŗa kaltas pilsētas atslēgas no pasaules lielāko rūdas raktuvju materiāla, kas piederēja amerikāņu firmai pirms Allendes marksistu valdība tās nacionālizēja.

Par spīti cukursaldai uzņemšanai, Kastro pilsētas atslēgas ieguva tikai ar vienas balss vairākumu, kad vētrainā pilsētas valdes sēdē 5 kreisā spārna atbalstītāji nobalsoja labvēlīgi, bet 4 sacīja — „nē".

LATVIJA

85. N-RS SESTDIENA, 1971. G. 20. NOVEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvokļi un vakaros): Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261

Redakcija tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne vienmēr atbilst arī redakcijas viedoklim

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $6.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$8.40 par 1 collas slejas telpu

Sarīkojumu kalendārī $1.- par katru datumu vienā numurā.

LASĪTĀJU VĒSTULES

RAKSTI ATKAL

Izlasījis „Latvija Amerikā" 82. n-rā Kriša Ķepala atbildi „L. A." lasītājam, gribu sacīt, ka viņš nav vainīgs, ja piedzimis Latvijā, kur runā ventiņu izloksnē un šādu izrunas veidu tagad lieto savos rakstos. Ja nu kāds nošāvis četrus zaķus uz vienu reizi, jeb ar vienu šāvienu to panācis, tad tādam būtu jāiestājas mednieku biedrībā. Ne es, ne Tu, Kriš, to nevari kādam ieteikt — lai dara katrs kā grib. Apskatot Tavus „darbus un nedarbus", jāsaka, ka Tev vienam grūti cīnīties pret uzbrucēju, kas tik labi šauj. Par izturību Tev pienākas zelta medaļa. Man Tavi raksti patīk, tāpēc gribu Tevi „celt gaismā", lai visi saprastu, ka Tu esi derīgs visiem. Tev ir ķēriens un laba domāšana, tāpēc to nedrīkst apturēt. Raksti atkal!

Jānis Treijs, Toronto

„ĀRSTNIECĪBA"

Sakarā ar komūnistiskās Ķīnas uzņemšanu Apvienotajās nācijās (AN,), šķiet radies it kā paradokss: komūnisms cīņā ar komūnismu! Bet arī medicīnā iešļircinājumus izdara ar tiem pašiem baciļiem, kuŗus grib iznīcināt. Mao pirmā prasība krievu komūnistiem būs — visu bij. Ķīnas zemju atdošana atpakaļ, ko savā laikā krievu cari tai atņēmuši gan ar varu, gan viltu. Gribot negribot, viens komūnisms „ārstēs" otru.

J. R., Detroitā

MIRUŠO BALSIS

Konstantīna Raudives pētījumi nav sajaucami ar šī laikraksta 3. novembrī minēto Endoras garu izsaucējas gadījumu. Raudive jau nenodarbojas ar garu izsaukšanu.. Uzklausīt otru, kad viņam kas sakāms, viņa stāvokli censties izprast un palīdzēt tam, ir katra kristieša pienākums.

Tā sauktā Endoras ragana jau nav vienīgā, kuŗai ir bijušas spējas saskatīt un dzirdēt būtnes no viņpasaules. Neesmu „burvis", bet bērnībā arī es esmu redzējis dažus mirušos atkal dzīvus un runājies ar tiem.

Paulis Krasts, Ohio

SĪKĀS ZIŅAS

● Abu Vāciju sarunveži preses konferencē izteicās, ka pirmoreiz pēc 27 sanāksmēm Berlīnes vienošanās sarunas uzrāda progresu un tuvojas nobeigumam. Šis neparastais žests, liekas, apstiprina, ka Pad. savienības komūnistu partijas vadītājs Brežņevs savā uzturēšanās laikā Berlīnē, 30. un 31. oktobrī, mudinājis austrumvāciešus paātrināt sarunas ar Bonnu. Krievi vēlas nākamgad Eiropas drošības konferences sasaukšanu, bet Bonna šo konferenci saista ar Berlīnes nokārtojumu. Austrumvācijas ārlietu ministrs Kols, pēc 2 dienu sarunām Bonnā, par 4 lielo noslēgtā Berlīnes līguma detaļām izteicās, ka pastāv daži apspriežami kontroversāli punkti, bet „līguma kontūras jau sāk izveidoties". Arī Rietumvācijas ārlietu ministrs Bārs apstiprināja, ka pastāv zināmas grūtības, bet uzsvēra, ka abu partu sarunas noritējušas „lielā vaļsirdībā un ļoti intensīvi". Viņš tomēr atteicās minēt, vai vienošanos panāks vēl līdz šāgada beigām.

STĀSTS

Motto: Tu rokās ziedu pinekļus nesi.
Tu zemes ziedu gūsteknis esi.
— — — — —
Bet nakts kad un mūžība zvaigznājā kāpj —
Tu kluss tieci: pinekļos rokas tev sāp...

Fricis Bārda

1.

Saulains rudens svētdienas rīts. Gaisā vēl vasaras siltums, bet kalendārā septembris. Un septembris visās pasaules malās nozīmē skolas sākumu. Pasaulē izkaisītajiem latviešu bērniem skolas sākums ir divkāršs: visu nedēļu viņi gājuši svešās zemes skolās, bet svētdienas rītā viņiem atveŗ durvis latviešu skola.

Pirmajā skolas dienā ieradušies arī vecāki. Skolotāji reģistrē skolēnus, sadala pa klasēm; skolas telpas mudžēt mudž no cilvēkiem. Siltais laiks un ļaužu drūzma padarījusi telpas nepatīkami sutīgas. Tāpēc visi, kas savas darīšanas jau nokārtojuši, labāk uzturas ārpusē. Daudziem šī ir pirmā tikšanās ar paziņām pēc vasaras, visur skan līksmas valodas.

Atstatu no citiem stāv pajauna sieviete ar divām meitenēm. Mazākā tumšacaina tumšmate, lielākā drusku gaišāka. Tā mierīgi stāv blakus mātei, bet mazā nemierīgi šauda skatienus uz visām pusēm. Reizēm viņa lūko rauties projām, taču mātes roka to attur:

„Pagaidi, Raita! Mums jāstāv šeit, kamēr atnāks skolas pārzinis, — viņš pateiks, kur mums jāiet. Redzi, arī Zane stāv mierīgi."

Viņām nav paziņu, neviens viņas neuzrunā, bet pa gabalu daudz skatu ziņkārīgi pētī neredzētās svešinieces. Īpaši māti, jo tā ir sieviete, ko nevar nepamanīt. Pagaŗie, gaiši balinātie mati un slaidais augums baltajā vasaras tērpā piešķiŗ viņai diezgan meitenīgu izskatu, taču viņas sejā, kas rūpīgi izskaistināta, tomēr saskatāmas gadu pēdas. Zem olīvzaļajām acīm ir skumjas ēnas, un ap kādreiz maigo muti ievilcies rūgts vaibsts.

Beidzot viņām tuvojas pavecs kungs iesirmiem matiem.

„Labrīt!" viņš uzrunā: „ Jūs laikam esat Rituma kundze?" un saņēmis apstiprinājumu, turpina: „Mans vārds Krūklis — esmu skolas pārzinis. Mēs jau viņdien runājāmies pa telefonu. Tas ir jauki, ka jūs savas meitas arī atvedāt. Mēs jau vienmēr cenšamies visus jauniebraucējus tūlīt iesaistīt latviešu skolā. Šodien mums stundu nebūs, tikai skolēnu reģistrācija un pēc tam dievkalpojums. Nāciet, iesim iekšā!"

Kad meitenes iedalītas attiecīgajās klasēs — vienpadsmitgadīgā Zane sestajā klasē, astoņgadīgā Raita trešajā — pārzinis iebraucējas atstāj vienas, jo šorīt viņam pilnas rokas darba. Zaiga Rituma vēro svešos cilvēkus sev apkārt, kas tagad ir viņai daudz tuvāk nekā pirmīt ārā. Viņas skatiens slīd no viena uz otru un beidzot apstājas pie liela auguma vīrieša gaiši brūnganā vasaras uzvalkā. Viņa mazliet viļņainie kviešu krāsas mati kupli ielogo augsto pieri, bet pakausī jau kļuvuši aizdomīgi plāni, kas liecina, ka viņam jābūt pusmūža gados. Tādu te ir daudz, bet kas neparasts šī vīra būtnē saista Zaigas uzmanību. Tāpat kā visi vīrieši, arī viņš ir ģērbies piemēroti svētdienas rītam un baznīcai — baltā kreklā ar kakla saiti. Taču izskatās, ka viņš nejūtas gluži ērti tādā apģērbā. Zaigai liekas, ka viņš vislabāk gribētu nomest svārkus, noraisīt kakla saiti, atpogāt apkaklīti un atrotīt piedurknes. Viņa iedomājas, kāds viņš tagad izskatītos — saulē iededzis, muskuļains, — un pēkšņi viņa zina, kur viņš vislabāk iederētos: ne ļaužu pilnajās skolas telpās, bet pļavā ar izkapti rokā. Zaiga ir pilsētniece, dzimusi un augusi Rīgā, vasaras pavadījusi ar vecākiem Rīgas jūrmalā. Taču beidzamajos gados, jau pusaudze būdama, viņa pāris reizes bija ciemojusies arī pie krustmātes uz laukiem, Daugavas tuvumā. Un tur viņa kaimiņu pļavā redzēja tādu jaunekli. Tas bija kaimiņu saimnieka dēls Jānis. Svētdienu pēcpusdienās viņš ar citiem pagasta jauniešiem spēlēja skolas pagalmā volejbolu. Arī Zaiga sāka piedalīties, lai varētu būt kopā ar brašo puisi, kas pirmais viņas jaunajā mūžā bija viņai iepaticies. Nekas jau nenotika; Jānis bija pieci gadi vecāks un sīkajai pusaudzei neveltīja īpašu uzmanību. Zaiga cerēja, ka nākošajā vasarā viņai veiksies labāk. Tieši Jāņa dēļ viņa atkal brauca pie krustmātes, bet tovasar kaimiņu pļavā tikai vecais kalps appļāva krūmmales, kamēr saimnieks sēdēja uz pļaujammašīnas. Jāņa vairs nebija; viņš bija iesaukts leģionā. Un tā Zaiga viņu nekad vairs nebija satikusi.

Svešais vīrietis, ko Zaiga ieraudzījusi, nav Sēļzemes Jānis, to viņa zina, — bet līdzība ir. Jānim arī bija tādas dziļas zilas acis ar siltu mirdzumu, kas ikreiz lika Zaigas sirdij nodrebēt, kad viņu skatieni satikās pāri volejbola tīklam. Arī augumi ir līdzīgi, tikai Jānis bija slaidāks; viņš bija jauns zēns, šis te — nobriedis vīrs. Un Jānim bija pavisam gaiši linu mati, ne tumši blondi kā šim svešiniekam. Bet galvenā līdzība ir tā, ka Zaiga jūt: arī šim vīram jābūt zemniekam. Gaŗajos svešumā pavadītajos gados viņam vēl nav nokritis zemes smagums; viņš jūtas neveikli ļaužu drūzmā, pilsētnieciskā apģērbā.

Kad laiks dievkalpojumam, arī Zaiga ar savām meitām līdzi ļaužu straumei ieiet baznīcā. Bet nu ir viņas reize justies neērti. Zaiga nav cītīga baznīcā gājēja. Arī viņas vecāki tādi nebija. No bērnības Zaigai baznīca saistās tikai ar īpašiem gadījumiem — kāzām, kristībām, iesvētībām. Trimdas laikā viņa sāka apmeklēt baznīcu biežāk, bet arī tikai tādās reizēs, kad visi tur gāja: Ziemas svētkos, Lieldienās, 14. jūnijā, 18. novembrī. Un arī tad viņa jūtas neiederīga dievlūdzēju pulkā — jo viņai nav īstas ticības.

Kādreiz viņai tā bija — sirsnīga, vientiesīga bērna ticība. Mājās reliģisko audzināšanu nesaņēmusi, Zaiga ar skaidro bērna sirdi uztvēra katru vārdu, kas viņai skolā tika mācīts, un ticēja visam — droši, paļāvīgi, nešaubīgi. Bet tad nāca lielo pārvērtību laiks, kas sadragāja viņas bērnu dienu ticību. Viņa nespēja saprast, kāpēc Dievs pieļauj tādu postu. Kāda jēga bija Dievu lūgt, ja lūgšanas netika uzklausītas?

Vācijā pēc ģimnazijas beigšanas Zaiga tika iesvētīta. Tāpēc, ka vecāki gribēja; tāpēc, ka tā pieklājās. Viņa pati to neizjuta kā vajadzību, un arī iesvētes mācība nedeva atbildes uz sāpīgajiem jautājumiem. Tā viņa tikai turpināja peldēšanu pa straumei un ņēma no dzīves labāko, kas bija iespējams. Nonākusi Amerikā, Zaiga beidza kolledžu un apprecējās ar jauno inženieri Helmutu Ritumu. Viņi dzīvo pārtikuši; netrūkst viņiem arī piemērotas sabiedrības, jo Helmūts ir vecas, ievērojamas korporācijas loceklis. Draugu pulkā Helmūts gan labprāt pacilā glāzīti, bet to jau dara visi korporeļi, un arī Zaiga nevairās no stiprāka malka, ja gadās būt sabiedrībā. Ballē vai viesībās viņai nekad nav jāgaŗlaikojas, vienmēr atrodas kungi, kam patīk kavēties viņas tuvumā. No malas raugoties liekas, ka viņas dzīvē viss ir pilnīgā kārtībā.

(Turpinājums sekos)

Jēkabs Alksnis

DZĪVES STĀSTS, ATMIŅAS, DARBI,

ZIEMEĻBLĀZMAS APGĀDS, 1970., 238 LPP.

Pagājušā gada beigās iznāca grāmata, kas reizē ir autobiogrāfija un piemiņas izdevums. Tā ir Ziemeļblāzmas apgāda izdotā „Jēkabs Alksnis", ko Latvijas universitātes medicīnas profesora, ārsta Jēkaba Alkšņa 100 gadu dzimšanas atceres gadījumā sakārtojusi viņa ģimene.

„Jēkabs Alksnis" ir darbs ar kultūrvēsturisku nozīmi. Tā autobiografiskajā daļā atrodam daudz liecību par izglītības un zinātniskā darba apstākļiem, kādos studēja un darbojās latviešu jaunatne pag. gadu simteņa otrajā pusē. Interesanti salīdzināt darbā minēto jauniešu pulciņu mērķus ar tiem, kādus sev spraudusi tagadējās latviešu jaunatnes labākā daļa: latviešu valodas izkopšana, iepazīšanās ar mūsu tautas un zemes vēsturi, latviešu literatūru un mākslu. Arī pirms gandrīz simt gadiem latviešu jaunatnei bija risināmas tādas pat problēmas kā tagad.

Studiju laikā Alksnis sastopas ar rusifikācijas problēmām — atkal arī šodien aktuāls jautājums. Tāpat — cīņa par latviešu tautas tiesībām gan politiskā, sabiedriskā, gan arī pat kaŗa laukā.

Mūsu ārstu saimi īpaši var interesēt, ar kādām grūtībām tajā laikā bija jāizcīna zinātniskais grads, un kādos apstākļos risinājās toreizējā praktiskā ārsta darbs. Šajā ziņā nozīmīgs ir Alkšņa darba laiks Koveļā, kur viņa pacientu starpā ir arī žīdu priestera „cadika" ģimene. Tā laika sabiedrību provinces garnizona pilsētiņā Alksnis raksturo ļoti spilgti.

Alkšņa studiju laikā Tērbatā pulcējās daudzi vēlāk ievērojami latviešu zinātnieki un politiķi. Ar tiem Alksnis ļoti tuvu saskaŗas tā sauktajā „Pīpkolonijā" un atmiņās sniedz asi tvertus raksturojumus par Aleksandru Daugi, Kārli Kasparsonu, Eduardu Veidenbaumu un veselu rindu citu. Viņš labi pazinis vēlākos komūnistus Frici Roziņu - Āzi un Jāni Jansonu - Braunu un izsekojis viņu dzīves gaitām un pārvērtībām.

Ieskatu Sibirijas pilsētas dzīvē Alksnis sniedz, stāstot par krievu - japāņu kaŗu, kuŗā arī viņš piedalījies kā kaŗa ārsts.

Kad stipendijas līguma gadi krievu armijai atkalpoti, ar lielu piepūli un rūpīgu zinātnisko darbu pabeigta Krievijas ķeizariskā kaŗa akadēmija ar Dr. med. gradu, Alksnis ar ģimeni atgriežas dzimtenē un apmetas Liepājā. Turienes politiskā un sabiedriskā dzīve aprakstīta sīki. Parādās arī vēlākai paaudzei labi pazīstami vārdi: Andrievs Niedra, Alfreds Kalniņš, Andrejs Bērziņš u. c. Liepājas laikā spilgti parādās tas, kas jau no jaunības gadiem, cauri studiju laikiem bijis Alkšņa raksturā: cieša turēšanās pie savas tautas, dziļa, pozitīva reliģiozitāte, ticība taisnībai un apbrīnojamas darba spējas.

Autobiografiskā daļa nobeidzas ar stāstījumu par cīņām pie Liepājas pret bermontiešiem un par Alkšņa darbību medicīniskās palīdzības organizēšanā. Dzīvi tēlota tikšanās ar ministru prezidentu Kārli Ulmani, kopējie dienesta braucieni ar toreizējo pulkvedi, vēlāko ģenerāli Jāni Balodi u. c.

Stāstot par savām dzīves gaitām, Alksnis ļoti sirsnīgi piemin gluži personīgas dabas notikumus savā ģimenē: — vecākus, brāļus, māsiņu, saderināšanos, laulības un vēlāko ģimenes dzīvi.

Kad Jēkabu Alksni aicina uz Rīgu strādāt Latvijas universitātes medicīnas fakultātē, viņam vairs nav laika atmiņu rakstīšanai. Par vēlāko dzīves posmu raksta viņa meita Austra Liepiņa, bet par zinātnisko darbu universitātē — Dr. med. R. Pavasars. Pēdējais norāda uz Dr. J. Alkšņa dzīvo zinātnisko interesi un labajām paidagoga spējām. Tieši par zinātnisko darbu tuvāk runā profesora dēls Dr. med. Arvēds Alksnis rakstā „Tēva publicētie darbi", kur galveno vērību velta Jēkaba Alkšņa doktora disertācijai, kuras zinātniskā nozīme vēl tagad nav zudusi. Šī grāmatas nodaļa sevišķi domāta mūsu jaunajai ārstu paaudzei. Arvēds Alksnis īsi raksturo arī tēva politisko darbību.

Ar piemiņas rakstiem grāmatu papildina A. Veiss, rakstot par Vitebskas laikiem, prāv. Dr. V. Sanders, tēlojot sabiedrisko darbību Liepājā, prof. J. Šulcs — referējot par J. Alkšņa ārsta darbību Liepājā pirms pasaules kaŗa.

Jēkaba Alkšņa dzīvesbiedre Elizabete Luize (saukta Lavīzīte) ir bijusi viņam neatvietojams balsts un palīgs visās dzīves gaitās. Par viņu raksta meita Valda Bergmane, sirsnīgi un raksturīgi tēlodama mātes līdzdalību daudzajos nacionālos pasākumos, palīdzības darbā un organizācijās

Nobeigumā pievienots J. Alkšņa jaunības darbs, kas iespiests 1892. gadā Rīgā izdotajā rakstu krājumā „Pūrs" — „Dzīvnieku atkarība no gaismas". Gribētos ieteikt šo darbu izlasīt mūsu jauniešiem, pie tam atceroties, ka to rakstījis 21 gadu vecs latviešu students, studēdams svešas zemes universitātē svešā valodā, kas nekad skolā nav mācījies latviešu valodu.

Grāmatas ārējo ietērpu darinājis mākslinieks I. Bite. Dominē ārstu profesijas simbols — čūskas un kausa attēls. Grāmata iesieta audekla vākā, iespiesta uz krīta papīra un tajā apbrīnojami maz iespieduma kļūdu. Aprakstāmā laikmeta īpatno gaisotni atdzīvina atmiņu rakstītāja Jēkaba Alkšņa valoda — tajā sastopamie nedaudzie latviešu valodas archaismi un rimtais, nesteidzīgais stāstījums. Ievietotas daudzas fotografijas, to vidū dažas ar vēsturiski vienreizēju nozīmi, piem., demonstrācija Vitebskā, skati no universitātes dzīves Rīgā u. t. t. Ievietoti arī vairāku goda diplomu un atzinības rakstu fotoattēli.

Grāmata būtu jāizlasa ne tikai profesora kollēgām un lielajam tā skolnieku pulkam, bet katram, kam interese par mūsu valsts brīvības laikmetu un lielo darbu, ko darīja tie, kas brīvību izcīnīja; par laikmetu, kad latviešu jauneklis, nākdams no visnabadzīgākās vides, bruņojies vienīgi ar ticību, enerģiju un goda prātu, uzkāpa visaugstākajās zinātnes augstienēs un lika savam vārdam atskanēt visā Eiropā. Grāmata var kļūt par skaistāko Ziemsvētku dāvanu katram, kas tic Latvijas rītdienai.

Arturs Voitkus

Sakarā ar „Latvija Amerikā" bij. redaktora Alfreda Vinčela atgriešanos Rietumvācijā, DV Kanadas valde un LBP Kanadas kopā viņam DV namā Toronto bija rīkojusi atvadību vakaru. Uzņēmumā no aizbraucēja un viņa dzīvesbiedres atvadās LNAK pārstāvis J. Mežaks (pa kreisi). Uzņēmumā pa labi — DV Kanadas valdes priekšsēdis E. Krūka ar dzīvesbiedri, rakstnieci Toniju Krūku.

Foto: J. Ļigers

Latviešu deju krātuve uzsāk darbību

Latviešu tautas deju apvienības (LTDA) paplašinātā valdes sēdē Čikagā pieņēma lēmumu, ka pie apvienības pastāvēs tautas deju materiālu krātuve-kartotēka. Tajā atrodami un grupām ir pieejami tautas deju apraksti, notis, skaņu lentes un taml. Materiālus savācis Toronto DV tautas deju grupas vadītājs Edvins Kalviņš: 45 Nymark Ave., Willowdale, Ont.

Valde izteica atzinību par pagājušā vasarā latviešu centrā Garezers noturētajiem tautas deju kursiem-semināru, kuŗos, pateicoties interesantajiem un kompetentajiem lektoriem, parādījusies dalībnieku dzīva atsaucība, tādēļ šādi kursi tiks sarīkoti katru vasaru. Kursos bez etnografiskām dejām īpašu vērtību veltīs „jaunām" t.i. choreografiskajām dejām, tās vērtējot un mācot. LTDA apkārtraksta redaktors J. Dabars izteicis nožēlu, ka tautas deju grupas ir kūtras nepieciešamo ziņu sniegšanā, no kā cieš apkārtraksta saturs.

Sēdē bez valdes locekļiem piedalījās tautas deju grupu vadītāji no Čikagas, Indianapoles un Toronto. Sēdi vadīja LTDA priekšsēdis V. Ārums, protokolējot I. Šimanei.

I. Š.

Leonards Krūmājs

ASTOŅPADSMITAIS NOVEMBRIS

Domāju, skatos un redzu:
Rīga, Daugava —
mīļo Latviju visu
domu skatieniem glāstu.
Sarkanbaltsarkanie karogi
nebeidz paust lepnuma,
brīvības cīņu un uzvaras stāstu —
ir Astoņpadsmitais novembris,
lauki un pilsētas tinušies
sarkanbaltsarkanos karogu ziedos,
līksmē un gavilēs priecājas tauta,
kam brīvībā dzīvot ir ļauts.
Tā bija un atkal tā būs!
Dzīvos, dzīvos latvju tauta:
diženiem darbiem un brīvības cīņām
tā mūždienu dzīva!

Prof. Arnolds Bāliņš

Nav tikai viens veids, kā mācīt lasīt

Eleonora Upatniece ir vairākkārt rakstījusi laikrakstā „Latvija Amerikā" par lasīt mācīšanu, ļoti uzsveŗot, ka ir tikai viena veida metode, proti — veseluma jeb analitiskā. Pēc šīs metodes bērns mācas uztvert visu veselu vārdu. Lieta tomēr nav tik vienkārša, ja domājam par vispārīgu lasīšanas mākas izkopšanu.

Gribu pieskarties trim jautājumiem: kādi ir latviešu valodas lasīšanas mācīšanas mērķi, ko nozīmē iespiestais vārds, un kādi principi būtu jāievēro lasīt mācīšanā dzīvojot ārpus Latvijas.

Lasīt mācīšanas mērķus var grupēt zem pieciem punktiem: 1) bērnam jāiemācās pareizi izlasīt vārdus, 2) jālasa raiti un ar izteiksmi (ja to dara balsī), 3) jāsaprot izlasītais, piem. domu kopsakarība, jāpamana arī detaļas, varbūt jāparedz iznākums u. c. mērķi, 4) jāgūst prieks un patika lasīt(kas var notikt, ja pirmie trīs punkti piepildījušies), un 5) lai pavērtu durvis uz latviešu literatūras bagātībām un arī tagadnes notikumiem, kas aprakstīti latviešu laikrakstos un periodikā.

Drukātais vārds psicholoģiski ir komplicēta lieta. Vienkāršos vārdos tas ir simbolu jeb burtu salikums, kuŗu, kas to prot atšifrēt, var izlasīt, arī pārvērst skaņās, kas reprezentē kādu jēdzienu (konceptu), piem., galds, aka, māte, klēts, skriet, kaŗš, laime. Skolotājam ir svarīgi zināt, ka jēdzienus neviens otram nevar „iemācīt saprast" tiešā ceļā. Katrs no mums tos veido pats un turpina veidot un pārveidot, kamēr vien viņš dzīvo. Jēdzieni izaug no personīgas pieredzes. Piemēra pēc, salīdzinot jēdzienu „kaŗš" divos cilvēkos — vienam, kas to piedzīvojis un otram, kas par to lasījis vai redzējis filmās. Šo secību varētu parādīt šādi:

Jēdziens (balstīts uz pieredzi), vārds — (nosaukums jēdzienam), — iespiests vārds (simbolu salikums .

Mēs lietojam vārdus, lai varētu izmainīt domas, bet šī domu izmaiņa var būt sekmīga tikai tad, ja jēdzieni, kuŗus vārdi reprezentē, ir puslīdz skaidri. Iespiests vārds ir vistālākā abstrakcija jēdzienam un tāpēc sagādā bērnam vislielākās grūtības. No metodikas viedokļa šis ir vissvarīgākais fakts. Pievērsīsimies tagad pēdējam punktam — kā mācīt lasīt.

Saskatu vismaz trīs pakāpes, lai sasniegtu augšā minētos mērķus.

Pirmajā pakāpē skolotājam vai vecākam ir jāzīmē lieliem burtiem bērna priekšā vienkāršus vārdus un teikumus, kuŗus paši bērni lieto un ir bazēti uz viņu pašu pieredzi resp. jēdzieniem, uz viņu pašu vārdu krājumu. Šādā veidā iespiestam vārdam tiek saistīta klāt tā jēga un nozīme. Atkārtojot iepriekšējos bērnu stāstiņus un rakstot jaunus, iespiesto un pazīstamo vārdu skaits pieaug. Normāli bērni šos vārdus atceras un uztver „veselā" veidā, sāk arī iegaumēt burtu formas un saistīt tās ar skaņām, kuŗas tie reprezentē. Parasti skaņas un burti vārdu sākumā ir pirmie, kuŗus bērni sāk atcerēties.

Otrajā pakāpē bērnu iepazīstina ar iespiestiem vārdiem, kuŗi bieži ir saistīti ar attēliem jeb zīmējumiem. Tas darīts ar nolūku, lai bērnam palīdzētu veidot jēdzienu par iespiesto vārdu, piem., vārdam „aka" blakām var būt akas zīmējums. Bet vai ar to pietiek, lai izprastu jēdzienu „aka"? Lielākai daļai šodienas bērnu aka ir svešs jēdziens, tāpēc viņam rodas vesela sērija grūtību — iespiestie simboli, to izruna, to nozīme. Ja vārds ir „auto", vienīgā problēma ir burtu simboli. Tāpēc ļoti svarīgi šai pakāpē ir lietot vielu, resp. vārdus, kuŗi ir bērna sarunu valodā.

Dabīgi, ka praksē to nav iespējams pilnīgi reālizēt, jo katram bērnam ir savādāks vārdu krājums. Principā tomēr pēc tā jācenšas un es nekādā gadījumā nepievienojos E. Upatnieces izteicienam par „desu un etiķi" („Latvija Amerikā" 1971. g. 27. okt. numurā). Šajā pakāpē vārdiem, kas saistās ar lauku dzīvi Latvijā, piem., klēts, pirtiņa, olnīca, nebūtu vietas. Šajā pakāpē ir lietojami veseluma jeb analitiskā metode, pēc kuŗas zināmo vārdu var sadalīt skaņās (pretēji skaņošanas jeb sintetiskai metodei, kur skaņas liek kopā, lai dabūtu beigās vārdu.).

Vārdi šai pakāpē ir parasti īsi un nekomplicēti. Jautājums paliek, ko darīt, kad bildes vairs nevar katram vārdam pielikt un kad jālasa gaŗāki vārdi, piem., rezolucija vai revolucija..

Tāpēc absolūti nepieciešama ir trešā pakāpe, kuŗā bērns, izlietojot zināšanas par burtu formām un skaņām, iegūtas pirmā un otrā pakāpē, mācās no vārda daļām jeb zilbēm skaņojot nonākt pie veselā vārda (kuŗu viņš, acis uzmetot, nevar izlasīt). Lai atvieglinātu bērna lasīšanu, dodami papildus vingrinājumi, kas norāda uz valodas īpatnībām, piem.,

(Beigas 6. lpp.)

Lūcija Bērziņa

(33. turpinājums)

Sanākušo starpā Anna pazina dažus literātus un rakstniekus no Vācijas laika. Pēc divi gadu pārtraukuma tie vēlējās būt kopā ar citiem literātūras mīļotājiem. Viņi visi bija strādājuši smagu fizisku darbu. Austrālijas dzīve šai ziņā bija nepielūdzama un nežēlīga. Vienam otram rakstniekam vēl bija pieticis enerģijas un gribas spēka vakaros, pēc smagā darba, uzrakstīt kaut ko latviešu valodā. Kādu stāstu, vai arī dzejoli. Cits savu interesi par literātūru bija remdējis, lasīdams sveštautiešu autorus gan tulkojumā, gan oriģinālā, un bija sācis interesēties par angļu literātūru. Strādājot fabrikās kopā ar ļaudīm, kam nebija nekādas intereses par grāmatām, bija radušās grūti izteicamas slāpes pēc lasīta un dzirdēta latviešu vārda.

Literārajai pēcpusdienai sākoties, pazuda spilgtā saules gaisma aiz loga. Pulciņš latviešu, kas bija sanākuši, lai klausītos darbus, lasītus savā valodā, atteicās tagadni pieņemt. Tagadne bija nenozīmīga, tā bija tikai tilts starp to, kas bijis, un to, kas būs. Lai nezaudētu garīgo līdzsvaru svešajā kontinentā, vajadzēja izjust, ka iederies kaut kur, ka esi kādas grupas sastāvdaļa, ka šai grupai ir saites ar tavu pagātni un tā saistīs tevi arī nākotnē. Bija vajadzīga kontinuitāte. Annai šis vārds bija iepaticies. Kontinuitāte! Pasaulē reti kāda kultūra iznīka ar visām saknēm, visur valdīja kontinuitāte. Vēsture jau to bija simtu tūkstošām reižu pierādījusi. Vienmēr jau kaut kur palika saknīte, kas dzina jaunus asnus. Un no šiem asniem izauga jauni stādi, jauni koki, raisījās krāsaini ziedi, veidojās jaunas civilizācijas. Vienmēr bija kāds turpinājums. Nekas nekad galīgi nesakalta. Asni dīga pavasaros arī pēc tam, kad ziemas sals šķietami iznīcinājis stādu. Vai saules svelmes sadedzinātie asni arī vēl spēja laist jaunas atvases? To nevarēja zināt. Saules gaisma, šķiet, bija nežēlīgāka par ziemas salu. Aukstums ļāva stādiem aizmigt, saules svelme tiem atnesa nāvi. Interesants priekšlasījums par latviešu kultūru bija slaidam, iesirmam bijušam Latvijas universitātes mācības spēkam. „Latvietis kā zemkopis," tas sacīja, „saaug ar zemi, tā kļūst par visa devēju māti, un viņš ir pilns bijības pret to." Laikam tā jau bija. Un tālāk tas teica: „Šo tuvību dabai tad tālāk veicina tas, ka latvietis nemīl nostāties pārāk tuvu citiem cilvēkiem. Viņš ir pārāk liels individuālists, viņam ir savas īpatnības, no kuŗām tam grūti atteikties, jo tad viņš justos apspiests un neapmierināts, bet kuras tas tomēr ciešākā sabiedrībā nevarētu paturēt, jo tad, savukārt, citi justos ierobežoti." Tā... kādas pārdomas tas izraisīja? Ja latvietis šai zemē nevarēja atrast kontaktu ar dabu un ja, kā nule sacīja profesors, tas nevarēja kļūt pārāk tuvs citiem cilvēkiem, — jā, kas tad palika? Varbūt tāpēc austrālieši skrēja uz savām zirgu skriešanas sacīkstēm, varbūt viņi tādēļ svētdienās visi devās uz pludmalēm, lai būtu kopā lielos baros. Ja cilvēkam nebija kontakta ar dabu, ja daba viņu biedēja, tad tas meklēja patvērumu un drošību citu ļaužu sabiedrībā. Lielie bari viņam šo drošību deva. Bet kā būtu jārīkojas latvietim? Ko tas varēja atrast šai zemē, kur ļaudīm daba bija vienaldzīga? Profesora runa plūda gar Annas ausīm, un viņa sāka cīnīties pati ar savām šaubām. Vai viņa nebija izdarījusi kļūdu, atbraukdama uz šo tālo, dīvaino zemi? Bet šādas kļūdas noteica cilvēka likteni. Kas reiz bija darīts, bija padarīts. Katrs vienmēr bija pats savu kļūdu varā. Katrs pats sev apmeta valgu ap kaklu. Varēja jau cīnīties un mēģināt valgu pārraut. Kas notika pēc tam? Bija jāklaiņo pa pasauli ar notrūkušo valgu ap kaklu. Vai labāk būt piesietam, bet zināt, ka tev ir noteikta vieta pasaulē, kur vari mierīgi palikt? Kas bija labāk? Kas to lai zin? Katrs jau pats varēja izvēlēties. Skraidīt apkārt ar notrūkušo valgu ap kaklu — bez mērķa, bez ceļa, vai arī pacietīgi ēst savu zālīti, piesietam pie kārtīga staba?

Referents runāja par pilnvērtīgu dzīvi. „Pilnīga dzīve var būt tikai kopā ar mūsu tautu un darbībā, kas pievērsta tās plaukšanai un zelšanai."

Anna apskatījās zālē. Apkārt bija darbā nogurdinātas, saulē iedegušas, bet latviskas sejas. Viņai likās, ka visi, iegrimuši profesora vārdu plūsmā, domāja vienādas domas. Šī apziņa nomierināja, deva spēku. Emocijas un domas, ko izraisīja profesora vārdi, gandrīz taustāmi pildīja neomulīgo, svešo telpu. Kādu pāris simt klausītāju domas bija gandrīz materiālizējušās un kļuvušas īstenība. Varbūt ar laiku varēs arī ļaužu domas materiālizēt, darīt citiem pieejamas, ielikt tās mazā melnā kārbiņā, nēsāt no vienas vietas uz otru, tad vajadzības gadījumā, kārbiņu atvērt un saturu spēlēt citiem priekšā. Kāda iedoma! Tomēr, cik labi klausīties profesora vārdos! Kādu laiku atkal varēs paciest šīs zemes neērtības, cīnīties ar karstumu un mušām. Varēs mierīgi gremot cietos zāļu stiebrus, piesietam valdziņā pie kārtīgā ikdienas staba.

Cienījama izskata vidējās paaudzes dzejnieks tad nostājās pie galdiņa uz paaugstinājuma, un telpu piedunēja viņa spēcīgā, dobjā balss. Tas lasīja savas balādes svinīgā, īpatnējā ritmā. Balādes par Vidzemes pagātnes notikumiem, kam nebija nekāda sakara ar šo telpu un šo laiku. Bet arī šais balādēs izmantotie temati, tematiem un gleznām bagātā valoda, palīdzēja klausītājus vienot.

Arī Anna bija šo īpatnējo, spēcīgo gleznu varā. Cik apaļi un veikli balāžu meistars veidoja teikumus! Un Anna pēkšņi vairs neatradās Filiptaunas kolledžas zālē, tā sēdēja līnijdroškā un brauca kādā Vidzemes kalnā. No augšas vērās skats uz tumšiem Vidzemes mežiem, uz ziliem ezeriem un vietām baltām dzimtenes baznīciņām. Mazām un draudzīgām. Baznīcām, kuŗās varēja atrast mierinājumu un siltumu.

Dziļā, dobjā balss pēkšņi pārtrūka. Starpbrīdis. Anna atgriezās tagadnē.

„Atkal aizsapņojusies..." bija pienācis Andris Jaunzems. „Gribēju jūs iepazīstināt ar savu draugu Pauli."

Andrim blakus izauga pajauns vīrietis, slaids, neiedomājami zilām, latviskām acīm.

Tā... Tas bija Paulis Niedra no Hamburgas.

Paulis. „Zēns", kas bija pārnācis no kaŗalauka, kas Annu bija uzmeklējis Vācijā katrā iespējamā brīdī un kam tagad, pēc Annas aplēsēm, vajadzēja būt turpat, kur viņa to bija atstājusi, proti, Hamburgā. Bet viņš stāvēja viņas priekšā Filiptaunas techniskajā kolledžā, tūkstošiem jūdžu no Hamburgas.

(Turpinājums sekos)

Preses balli aizvadot

II Rozes, rozītes un bilance

Rozes smaržo. Rozes vīst. Bilance katru gadu rāda citu ainu. Pagājušajos 20 gados aizvalsētas daudz izdevušākās preses balles, kad mēs vēl jauni bijām — vismaz, jaunāki... Bet to rozes un rozītes novītušas, tāpat kā mēs paši. Šīgadējās, turpretim, vēl smaržo, smaržo ne tikvien rīkotāju, bet arī ballinieku atmiņās. Vienādi vai otrādi, tomēr jāatzīmē fakti. Pirmkārt, ka esam kļuvuši vecāki un otrkārt, ka šogad veidojām 85% no balles 220 apmeklētājiem. Šie fakti glaimo: mums bija jāveido tikai apmēram 40%. Bet tie arī neglaimo: pārējos vajadzēja aizpildīt paaudzēm, kas jaunākas par mums, pusmūžniekiem un vecākiem ļaudīm. Tās — ceļa zīmes, tās rāda, kas nav darīts un kas jādara, jādara ne nākamgad, bet jau šodien, rīt.

Kaut ko atkal esam mācījušies. Īstenībā — to pašu, ko jau sen zinām, bet vienmēr atsakāmies iegaumēt, jo domājam — mums vairs nav jāmācās. Jāmācās tomēr pat tas, ka nav nozīmes nolikt kādas balles sākuma laiku, teiksim, astoņos, un uz to bazējoties, izstrādāt tās norises plānu jeb programmu.

Līdz polonēzes sākumam tā nu iznāca maza pusstundiņa pārdomām — vismaz, apmeklētājiem, kas bija ieradušies laikus. Polonēze tomēr tika uz ceļa, un reiz tikusi, tā ritēja pēc visām tradicijām. Vidū radās divu minūšu pauzīte — jauna tradicija preses ballē: niķu pilnais iespiedumkļūdu velniņš (Sandra Indzere) bija pieteicis uzrunu. Velniņam tomēr velniņa daba: asti labpatikā kustinādams, savu pieteikumu tas pāradresēja Preses pīlei (Maija Ķuze), kuŗa savukārt to pāradresēja Latviešu preses biedrības Kanadas kopas priekšsēdim Modrim Lorbergam un ballinieki turpināja polonēzi.

Vietas pie galdiņiem piepildījās abās zālēs. Rezervētas vai ne, tās nepietrūka. Galvenajā, kur spēlēja orķestris, grupējās formāli izdarīgākā publika, bet dziļāk, starp dabīgo puķu velvējumiem, tā sauktajā ziemas dārzā, tās bohēmiskākā noskaņota daļa. Arī dejoja abās zālēs. Robežu nekādu nebija. Tā trūka iemeslu robežincidentiem, un atmosfaira veidojās visur vienāda. Galvenajā zālē un priekštelpās puķu velvējumus aizstāja gleznotājas Valijas Mērnieces zīmētās dekorācijas. Tās, tāpat kā puķes, likās, smaržoja. Šīs smaržas tomēr vairāk bija baudāmas acīm — ne nāsīm, sacensībā ar puķēm uzvarēja zīmējumi. Dažs labs no tiem tā savaldzināja apmeklētājus, ka balles beigās, ar autores atļauju, protams, aizceļoja tiem līdz uz mājām. Pārējie dienu vēlāk atrada ceļu pāri Kanadas robežai.

Pirmais, plkst. 9 paredzētais deju starpbrīdis, sakarā ar polonēzes nokavēšanos, no rīkotāju viedokļa — izjuka. Apmeklētāji nekāda izjukuma tomēr nepamanīja — orķestris to aizpildīja bez traucējumiem. Nākošā starpbrīdī programmas vadītājs Krišs Ķepals, kas šoreiz bija izvēlējies Rūdolfa Norīša masku, iepazīstināja audienci ar ballē ieradušamies rakstniekiem un dzejniekiem-viesiem. Olģerts Cakars no Čikagas nolsīja dzejoli „Kūleņi". Laikam, nevēlēdamies tos demonstrēt fiziski, viņš pats tomēr atzina dzejoli par gadījumam nederīgu. Kaut arī aplausi liecināja pretējo, vairāk derēja viņa mude: „Stipram un sīkstam būt, sauli nemeklēt svecē." Ņudžersiete Rita Gāle sevi iepazīstināja, starp citu, ar vārdiem: „Es esmu ceļojoša izstāde — moderna māksla un tautiskie podiņi." Pēdējos viņa tomēr, laikam, nebija paņēmusi līdz. Ojārs Jēgens no Čikagas noskandēja divus trioletus — Variācijas par velniem un par pīlēm. Preses pīle un iespiedumkļūdu velniņš, iespējams, tos uztvēra ar gandarītiem smaidiem, kamēr pārējie klausītāji aplaudēja. Ella Andersone no Hartfordas, lasīja dzejoli. Tas beidzās vārdiem: „Lai dzīvo prieks!" Un prieks ir lipīgs — likās, tas sāka dzīvot. Antonija Millere no Ņujorkas pantmērā stāstīja latgaliski, kā „Broļu mosa kraklus šiuva", bet Ilze Cakare, būdama mūziķe, pateica, ka neteikšot nekā.

Atklājums, kas sekoja pēc tam, šķiet, satricināja visas trimdas latvietības pamatus. Krišs Ķepals skaidrā Rūdolfa Norīša mēlē atklāti paziņoja, ka Toronto jau ilgāku laiku slepeni darbojusies ventiņu pamatskola. Šai pamatskolā gan esot bijusi viena vienīga skolniece, kas tagad kursu beigusi un vēloties publiski pārbaudīties. Preses pīle tad izteiksmīgi „ventiņniski" nodeklamēja Alant Viļa poēmu „Džiterbags", bet pats Krišs Ķepals — Māra Daugavieša kaŗa korespondenci par „minī" un „midī" ciņām skatlogā, kas izvērtās par slavasdziesmu biksēm.

Orķestranti, gan latviski neprasdami, pārgāja uz īsti tautisku deju mūziku, kas tautiska gan nekad nav bijusi un nebūs. Vecu vecajiem pirmskaŗa un kaŗalaika „šlāgeriem" skanot, balle turpinājās. Dejotāji iesila. Dzīvā preses pīle, abas ar iespiedumkļūdu velniņu, kas vairs nemaz nemēģināja slēpt, ka patiesībā ir sieviete, cītīgi apgādāja viesus ar iespiesto Preses Pīli — jubilāri. „Iesilt" palīdzēja dzērienu kuponu pārdevēji (I. un R. Zamlovski, Ž. un V. Zentiņi, V. Ķuze), boles galds un bārs.

Tāpat kā režisors nevar būt reizē labs aktieris, arī balles rīkotājs nekad nevar būt reizē labs reportieris un dejotājs, kaut reportierim, vismaz simboliski, dejot pēc balles būtu jāprot. Rīkotājām viss jāskata un jāredz caur savām acenēm. Tās nedrīkst būt iegādātas vienai dienai, vienas krāsas skatīšanai, vienpusīgi priekšu. Gaidītam vai negaidītam, rīkotājam dažkārt jāiejaucas pat tik melnā darbā kā naudas skaitīšanā un jāpamet neievērotas izdevības atzīmēt vērtīgāko no reportiera viedokļa. Piemēram, kas ar ko sojoja polonēzē, kas otrā starpbrīdī laimēja un kas un kā apēda „Latvijas Amerikā" cepto pīli, vai izdzēra „Laika" šampanieša pudeles, kas kuŗai dāmai bija tērps vai kāda kuram kakla saite.

Bija ziedojumi, dāvinājumi un laimesti, pie tam — ļoti vērtīgi. netrūka to saņēmēju, asprātīgu izdarību un skaistu pateicības vārdu.

Darbs dzen darbu. Līdz nākamajai preses ballei 1972. gada 4. novembrī vairs tikai nepilns gads. Tad būsim vēl vecāki, bet darbs tomēr jādara, kas rožu un rozīšu smaržu vēl nenicina, bet jūt, visiem, kas vēl grib just.

O. L.

Kāpēc latviešu . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Nav šaubu, ka garīgā aprūpe turpinātos kā līdz šim, jo aprūpes darbu koordinē un vada Lutheran Council in USA, kurai arī mūsu sinode eventuāli varētu piebiedroties.

Kāda būtu latviešu sinodes vieta amerikāņu sinožu vidū? —

Latviešu sinode ar 31.000 draudzes locekļiem būtu ceturtā vietā pēc lieluma Lutheran Council in USA un sestā vietā starp visām luterāņu baznīcām Ziemeļamerikā, tādēļ mūsu sinodes pārstāvjiem vārīti būtu ievērojama balss šo baznīcu saimē.

Kādēļ veidot mazu sinodi, ja amerikāņu sinodes apvienojas? —

Visumā nemēdzam lietot amerikāņu sabiedrību par savas dzīves paraugu, bet ja nu mēs arī to darītu, tad tur redzam pavisam pretēja rakstura parādības, proti, jaunu mini-sabiedrību veidošanos. Šī tendence var mums īpaši noderēt, kaut vai savas kultūras saglabāšanā.

Tēlnieka Augusta Kopmaņa izstādi atklājot 13. novembrī Sv. Jāņa baznīcas telpās redzēja daudzas sabiedrībā pazīstamas sejas, no kreisās: Dr. E. Upenieks ar dzīvesbiedri, pianiste I. Strāla-Didrichsone, rakstniece Angelika Gailīte u.c. Apakšā: tēlnieks savu kollēgu ielenkumā, no kreisās — A. Jaunzems, P. Polna, izstādes pieteicējs Dr. A. Pērkons, V. Mērniece, Ēriks Dzenis, A. Kopmanis, I. Šteins, izstādes atklājēja rakstniece I. Vīksna, Eduards Dzenis, J. Zuntaks, A. Nulītis un V. Pāvuls. (Skat. rakstu 5. lpp.) Foto: J. Liģers

Latvieši palīdz cīnīties pret pilsētas trokšņiem

TORONTO UZBŪVĒTA JAUNA TROKŠŅU BARJERSĒTA

Līdz šim Kanadā tā nu ir noticis, ka ievērojami būvprojektu īstenošanā provinces un valsts mērogā arī latviešiem ir bijusi izdevība pielikt savu roku. Lai pieminam tikai Expo Montreālā, lielo Hydro spēkstaciju Toronto un latviešu līdzdalību Ontario Place izbūvē, par ko jau ziņoja mūsu laikraksti.

Pēdējā laikā ļoti akūta ir tā saucamā „lielceļu trokšņu problēma", it sevišķi vietās, kur autoceļu tuvumā ir dzīvojamo māju rajoni. Tajos iedzīvotāji sūdzas, ka lielceļa trokšņi traucē nakts mieru, sarunāšanos pa tālruni, ja logs atvērts un ka uzturēšanās mājas ārpusē esot pilnīgi neiespējama.

Minētās problēmas atrisināšanai, resp. trokšņa mazināšanai, daudz darba un pūļu ir veltījusi Toronto pilsēta sadarbībā ar Ontario ceļu departamentu. Rezultātā — vairākās vietās Toronto ir jau pabeigtas vai arī tuvojas nobeigumam vairāku veidu skaņu barjērsētas lielceļa trokšņu mazināšanai. Šai sakarā tuvāk jāpakavējas pie Toronto Don Valley Parkway pabeigtās skaņu barjersētas, kas atrodas šī ceļa austrumu malā un ziemeļos no Lawrence Rd.

Pieminēto sētu būvējis Triad Steel Co. Ltd. Hamiltonā īpašnieks Valdis Tuklers. Uzbūvētā sēta ir 1400 pēdu gaŗa, 12 pēdu augsta un izmaksā 40.000 dol. Sēta sastāv no 140 posmiem, katrā no tiem ir četras 4 collas biezas vieglbetona (Celex) plates, kas ir četras reizes vieglākas par parasto betonu. Plates izgatavo Hamiltonā. Tās ir porainas un tādējādi pasargātas no krasām temperatūras maiņām.

Valdis Tuklers 5. novembrī bija rīkojis uzbūvētās sētas publisku apskati, kur uz Don Valley Parkway no plkst. 2 — 5 pēcpusdienā satiksme tika novirzīta uz otro un trešo līniju, lai katrs ieinteresētais varētu nobraukt ceļa malā un apskatīt jauno skaņu barjērsētu.

Sētas apskatē ieradās aicinātie preses, radio un televīzijas reportieri, kā arī Toronto pilsētas, Ontario ceļu departamenta, Hamiltonas pilsētas pārstāvji un inženieri. Plkst. 3 pēcpusdienā Inn on the Park telpās notika preses konference ar sekojošiem atspirdzinājumiem. Konferencē runāja Valdis Tuklers un arī Lieltoronto ceļu un satiksmes nozares vadītājs J. D. Džordžs (George), kam sekoja jautājumi un atbildes. Bija ieradušies arī vairāki latviešu inženieri.

Klātesošie izteicās ļoti atzinīgi par V. Tuklera firmas jaunizgudrojumu — skaņu barjērsētu. Tuvākā laikā sistēmatiskās speciālistu pārbaudēs novērtēs minētās sētas derīguma procentu attieksmē uz lielceļa trokšņa samazināšanu.

Arī Hamiltonā, sakarā ar jauno 403. lielceļu, kas atrodas Hamiltonas rietumdaļas dzīvokļu māju rajonā, patlaban radies liels protesta vilnis par smago mašīnu radīto troksni. Iespējams, ka arī šeit Tuklera firmai pavērsies jauns darba lauks, uzstādot skaņu klusinātājas sētas.

J. G.

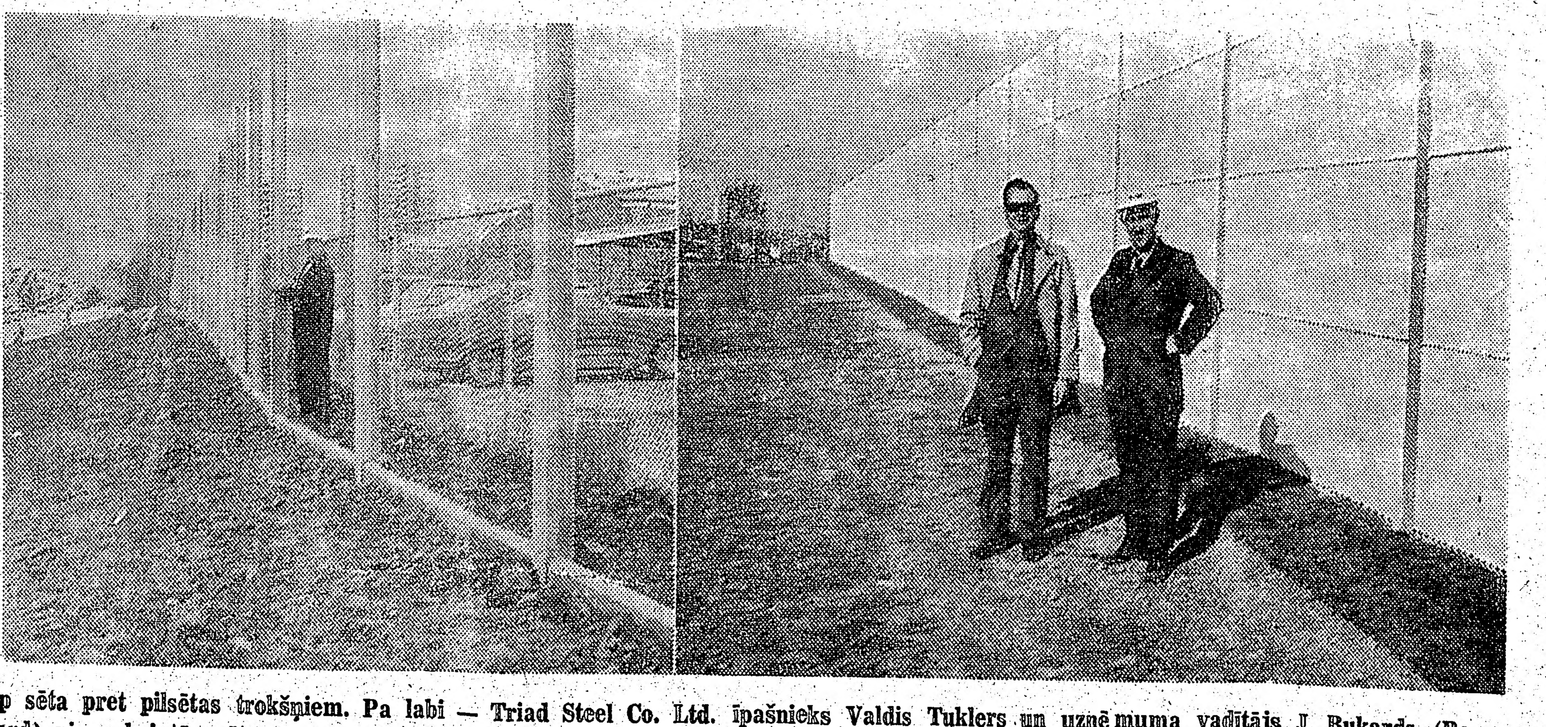

Top sēta pret pilsētas trokšņiem. Pa labi — Triad Steel Co. Ltd. īpašnieks Valdis Tuklers un uzņēmuma vadītājs J. Bukards (Bouckard) pie pabeigtās sētas.
Foto: J. Gailītis

Toronto ziņas

● Toronto korporāciju kopas 14. novembrī rīkotā literārā vakarā zālē bija pulcējušies ap 130 apmeklētāju. Vakaru ievadīja J. Rubenis (Fraternitas Lataviensis). T. Puisāns (Lacuania) referēja par tematu: „Dabas varenība — ledus un ziedi Arktikā", illustrējot ar paša uzņemtiem 240 krāsu diapozitīviem. Referents nodarbojās ar dabasspēku pētniecību meteoroloģiskā birojā Arktikā, netālu no Ziemeļpola. Pēc sarīkojuma apmeklētāji atspirdzinājās pie kafijas galda.

● Toronto latviešu biedrība rīko 28. novembrī, plkst. 2 p. p. Latviešu namā Dr. P. Cakuļa referātu: „Gara slimību cēloņi". Ieeja pret ziedojumiem.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas garīgs koncerts Ziemsvētku ieskaņai 11. decembrī, plkst. 7.30 vak. Sv. Jāņa baznīcā. Piedalīsies Alfreds Spricenieks (bass); ērģeles spēlēs Viktors Kviesis, Juris Dzeguze skandēs dzeju.

● Toronto mednieku un makšķernieku kluba 13 briežu mednieki Peterboro apkārtnē nedēļas laikā nomedīja 5 briežus. Šoreiz medības nenoritēja tik gludi kā iepriekšējos gados, sevišķi ar ievainoto briežu bulli, kas pārgāja aizliegtā joslā (parkā). Divi jaunākie mednieki, J. Krieviņš un M. Aviks, sekojot pa ievainotā buļļa pēdām, to atrada pusjūdzes no medību vietas. Otrā gadījumā, S. Rudzīša sašauto bulli pēc trīs jūdžu nostaigāšanas pa pēdām pieveica M. Aviks. Bullis svēra 224 mārciņas, par ko jāmaksā 50 dol. Tos saņēma attiecīgā apgabala nometnes īpašnieks, kuŗa rajonā medījums iegūts. Šāgada sezonas veiksmīgākais mednieks bijis K. Krieviņš (2 brieži), bet I. Krieviņš, J. Muskats un M. Aviks katrs nomedījis pa vienam briedim.

● Sv. Andreja draudzes dāmu komiteja rīko 4. decembrī plkst. 7 vak. dziedones Antoninas Vaivodes garīgu koncertu Sv. Andreja baznīcā. Pie ērģelēm Edīte Timermane.

● TLB rīkotais Latgales vakars, paplašinātā biedru vakara ietvaros, risināsies 4. decembrī Latviešu namā ar priekšnesumiem. Iepriekšēja pieteikšanās pie biedrības priekšnieka J. Alkšņa (757-9490) vai pie M. Matīsas (481-6339).

● DV jaunās tautiskās Ziemsvētku apsveikumu kartītes gandrīz jau izpārdotas. Sagatavo jaunu iespiedumu. Kartītes izsūta visiem „Latvija Amerikā" abonentiem, bet pārējiem uz pieprasījumu DV grāmatnīcā, 491 College St.

● Latviešu filatelistu sanāksme 21. nov. plkt. 2 pēcp. pie P. Rudlapas, 117 Westrose Ave.

● TLB dāmu komitejas izkārtojumā Toronto janvārī viesosies Čikagas Piecīši (Uldis Ievāns, Uldis Streips, Alberts Legzdiņš, Ilmārs Dzenis, Ģirts Puriņš un Janina Ankipane). Dekorātors būs mākslin. K. Langenfelds, bet par deju mūziku rūpēsies A. Krūmkoka deju kapella. 27. novembrī ALT Bostonas ansambļa viesizrāde Centrālā technikuma auditorijā.

● TLB dāmu komiteja rīko 12. decembrī plkst. 5 vak. Latviešu namā (apakšējā zālē) veco ļaužu Ziemsvētku eglītes vakaru ar pašapdāvināšanos. Ieeja brīva, bet apmeklētāji aicināti ņemt līdz dāvanas apm. 1 dol. vērtībā. Būs groziņgalds ar svētku cepumiem.

● DV Toronto nodaļas vanadžu koris 27. novembŗa vakarā dziedās 18. nov. valstssvētku sarīkojumā Bafalo. Piedalīsies arī koŗa meiteņu kvintets un soliste Ženija Vītola. Korī pašlaik 23 dziedātājas. To vada diriģente A. Plampe ar vietnieci Dr. S. Treiloni.

Kanadas ziņas

VINIPEGA

● DV Manitobas nodaļas valdes priekšsēdis Dr. J. Zariņš kopā ar nodaļas biedriem Liliju Ķēleri un Armandu Ķēleri pasniedza latviešu izdevumu grāmatas angļu valodā Vinipegas pilsētas bibliotēkai, kā arī nodeva latviešu skaņu plates. Dāvanas saņēma Vinipegas pilsētas lielvecākais Stīvens Džuba. Pasniegumā Dr. J. Zariņš norādīja, ka latvieši Vinipegā ir gan maza grupa, bet ar savu rosmi vienmēr atbalstījuši kultūrālos un saimnieciskos pasākumus Vinipegā. Pilsētas lielvecākais atbildes runā uzsvēra, ka viņu interesē tikai tās etniskās grupas, kuŗas ir aktīvas, piebilzdams: „Ko nozīmē grupas ar desmit tūkstošiem locekļu, ja tās neko nedara. Vinipegā latvieši ir viena no visrosīgākajām un sabiedrībā vispazīstamākajām etniskajām grupām." Pilsētas lielvecākais dāvinājumu tālāk nodeva Vinipegas pilsētas bibliotēkas direktoram T. H. Īstonam (Easton). Tajā pašā dienā minētie DV pārstāvji ieradās CKY raidītājā un nodeva sešas latviešu skaņu plates, ieskaitot divas plates ar kaŗavīru dziesmām. Latviešu mūziku 18. novembrī atskaņoja CKY raidītājā. Arī CKRC raidītājs noraidīja latviešu mūziku. Altonas raidītājs 17. novembŗa vakarā atskaņoja skaņu lenti, kuŗu saņēma no DV KV. Visi pieci raidītāji atzīmēja par 18. novembŗa nozīmi latviešu tautas liktengaitās.

● Vinipegas latviešu biedrības rīkotais Mārtiņvakars 13. novembrī bija pulcinājis pāri par 130 apmeklētāju. V. Z.

● DV Manitobas nodaļa Lāčplēšu dienu svinēja 11. novembrī K. un L. Smolinsku mājā, pulcinot 37 apmeklētājus. Svētku programmu ievadīja DV Manitobas nodaļas valdes priekšsēdis Dr. J. Zariņš, savā runā pakavējoties pie Lāčplēšu dienas Latvijā un trimdā. Nodaļas priekšnieka vietnieks V. Stenders vadīja svētku norisi. Ar klusuma brīdi pieminēja kaŗā kritušos un komūnistu upuŗus. Svētku runu teica Velta Zariņa. Referente plaši apskatīja tematu par Lāčplēša garu latviešu tautā. Viņa aicināja latviešu sievieti rosīgāk piedalīties sabiedriskā dzīvē.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
tel. 924-2775
maksā
5¼% PAR NOGULDĪJUMIEM
6% PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakara, sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

DAUGAVAS VANAGU TRADICIONĀLAIS ZIEMSVĒTKU TIRDZIŅŠ
notiks š. g. 4. DECEMBRĪ no pl. 10 — 9 vak. un 5. DECEMBRĪ no pl. 10 — 4 pēcp. DV NAMĀ, 125 Broadview Ave. Toronto.
- ROTAS
- LATVISKI AUDUMI
- KERAMIKA
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI
- KOKA IZSTRĀDĀJUMI
- GLEZNAS
- GRĀMATAS
- SKAŅU PLATES
- KOSMĒTIKA
- PIPARKŪKAS no pašu ceptuvēm
- KAFIJA
- MEDUS
- PUĶES
- GARŠĪGAS PUSDIENAS
- BAZĀRS
- DV KLUBS JŪSU RĪCĪBĀ

Ziemas svētku vecītis un fotografs gaidīs mazos draugus sestdien no pl. 2—4 p.p., svētdien no pl. 12—2 p.p.
Laipni ielūdz apmeklēt RĪCĪBAS KOMITEJA

Ērtas telpas vecajiem ļaudīm

PAR TO RŪPĒJUSIES DV AUSTRĀLIJĀ

Latviešu veco ļaužu mītnē Sidrabenē, Elizabetē pie Adelaides, Austrālijā, pēdējie izbūves darbi pabeigti un nule uzceltā pēdējā dzīvokļu ēka tika atklāta un iesvētīta 5. septembrī. Tagad tur ir 18 dzīvokļi un sarīkojumu zāle, ar kopēju vērtību, kas pārsniedz 80.000 dol.

Sidrabenes izbūves darbs ir liels un cildens Adelaides un arī visas Austrālijas Daugavas Vanagu saimes sasniegums. Tas ir devis iespēju daudziem veciem latviešu cilvēkiem savas vecuma dienas pavadīt cilvēcīgos apstākļos un savu tautiešu vidū.

Šī projekta īstenošana ir prasījusi daudz enerģijas un darba. Tā ir saistīta ar daudzu DV dedzību un neatlaidību un arī ar visas pārējās Austrālijas latviešu sabiedrības atbalstu.

Pirmie būvdarbi sākās jau 1963. gadā. Pamatu iemūrēšana notika 1963. gada 18. augustā, bet tā paša gada 16. novembrī jau atklāja un iesvētīja pirmās divas dzīvokļu ēkas ar desmit dzīvokļiem. Šī posma izbūves darbus pārzināja būvkomiteja J. Meiera vadībā, kurā līdzi darbojās H. Svilāns, Vilma Kalderovska, H. Gilsens, A. Āboliņš, M. Tidriķis un A. Skābe. Būvprojektu izstrādāja un darbus uzraudzīja architekts Arnis Siksna, bez atlīdzības. Būvdarbus veica „Adelaide Building Co.," bet kokus un krūmus iestādīja studentu vienība Atāls.

1967. gadā nolēma darbus paplašināt. Adelaides vanadzes sarīkoja loteriju, kas deva 1000 dol. atlikumu, sanāksmju un sarīkojumu telpas darbu uzsākšanai. Četru jaunu dzīvokļu ēkas un sanāksmju telpas būvdarbus veica firma „Rozenbergs Pty. Ltd". Šos darbus atkal bez atlīdzības plānoja un uzraudzīja architekts Valdis Zariņš. 1969. gadā būvdarbu komiteja sāka plānot vēl atlikušās 4 dzīvokļu ēkas un reizē ar to arī visa Sidrabenes izbūves projekta nobeigšanu, kas īstenojās šogad, būvuzņēmējam V. Māliņam veicot pēdējos darbus.

Kad piecdesmito gadu beigās DV Austrālijas valde Adelaidē ierosināja jautājumu par veco ļaužu mītnes celšanu un izlēma pirkt 1 akru lielu zemes gabalu Elizabetē, pie kā sevišķi dedzīgi un neatlaidīgi bija strādājusi DV referente Vilma Kalderovska, toreiz bija grūti iedomāties, ka 1971. gadā uz šī zemes gabala pacelsies četras mājas ar 18 dzīvokļiem un ērta un mājīga sarīkojumu ēka ar virtuvi un bibliotēku, kurām apkārt zaļos bērzu rindas un citi koki un zālāji, ziedēs puķes un košuma krūmi. Pateicoties DV rosmei un neatlaidībai, tagad tas kļuvis par īstenību, Ne vien DV, bet visi Austrālijas latvieši var būt lepni, ka Sidrabene ir visu kopējais īpašums.

Sidrabenes oficiālā īpašniece un saimniece ir DV Adelaides nodaļa, bet viņas uzdevumā un pilnvarā to vada īpaša aprūpes komiteja E. Kārkliņa vadībā. Kāds apmeklētājs savus iespaidus par šo mītni izteica četros vārdos: zaļums, saule, kārtība, miers.

A. B.

LATVIJA AMERIKĀ
meklē
kancelejas
darbinieku jeb
darbinieci
ar labām latviešu un
angļu valodas
zinībām.
Vēlama pieredze
mašīnrakstīšanā un
grāmatvedībā.
Laba alga pareizai personai.
Zvanīt uz:
465-7902

LIETUVIEŠI GATAVOJAS . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Lietuvieši katru dienu raida no Manilas, Filipīnās. Tie raidījumi domāti izsūtītiem Sibirijā. Saņemtās ziņas liecina, ka tos var labi dzirdēt. Lietuvieši Sibirijā nesaņem nekādas okupētās Lietuvas avīzes, tiem nav arī skolas lietuviešu valodā. Kā no vēstulēm secināms, tad vienīgā iespēja noklausīties ziņas lietuviešu valodā ir no Manilas raidītāja. Bez tam lietuvieši raida arī no Vatikāna raidītāja.

Kudirkas bēgšanas viena gada atceri rīkos Bostonā 22. un 23. novembrī, kad lietuviešu organizācijas izkārto sanāksmes. 23. novembrī kuģis ar apmēram 100 personām izbrauks jūrā, kur VLIKAs priekšsēdis Dr. Valiunas noliks Kudirkas izdošanas vietā vainagu. Ņujorkā atcere notiek 20. novembrī.

Lietuvā turpinās lietuviešu vajāšana. Ap 2000 lietuviešu Prienai pilsētā un ap 1000 lietuviešu Alitus pilsētā iesūtījuši parakstus Brežņevam, ministru padomei un augstākai padomei, norādot uz apstākļiem šinīs pilsētās. Prienas draudzē 26. augustā apcietināts priesteris. Viļņā tikai 25% studentu lasījuši vienu vai divas marksistu grāmatas, kaut pēc universitātes vadības domām katram vajadzēja izlasīt vismaz 10 vai 20 šādu grāmatu.

Lietuviešu centrālās organizācijas VLIKA gada sanāksme paredzēta 4. un 5. decembrī Detroitā. Bez ziņojumiem paredzēti referāti par lietuviešu pretestības kustību Lietuvā, ko lasīs A. Kasulaitis no Klīvlendas. J. Valiunas runās par Lietuvas brīvības centieniem pašreiz, bet J. Prozinas par lietuviešu brīvības akcijas apvienošanu. Centrālās organizācijas vadību lietuvieši pārvēl tikai pēc katriem trim gadiem. Vēlēšanas būs nākamgad. Jau 5 gadus šo organizāciju vada J. Valiunas.

— be

Kosigina sagaidīšana Vankuverā

Celsim pieminekli latvietībai

DV DETROITAS APVIENĪBAS 20 DARBA GADI

„Vanagu - vanadžu saime, organizēti un labā sadarbībā ar Detroitas latviešu organizācijām un latviski domājošu sabiedrību, kopīgi šeit, svešumā, ceļam garīgu pieminekli latvietībai, ticībā, ka Latvija reiz būs brīva un Dzintarzeme piederēs brīvai latviešu tautai.

To liecināja DV Dotroitas apvienība 20 gadu darbības atcerē, ko ievadīja jau iepriekšējā vakarā ar svinīgu valdes sēdi, piedaloties DV organizācijas priekšniekam V. Hazneram un Detroitas organizāciju un draudžu vadītājiem.

Apvienības noietais 20 gadu darba ceļš rāda, ka tautisko uzvedumu ansamblis ar uzvedumiem piedalījies dziesmu svētkos Klīvlendā un vairākās ASV un Kanadas pilsētās. Drāmatiskā kopa izrādes devusi kā Detroitā, tā vairākās citās pilsētās. Šaušanas kopai pieder daudzas iegūtās balvas šaušanas sacensībās.

Detroitas tautieši bijuši ļoti atsaucīgi DV noorganizētam aprūpes darbam, atbalstot to ar vairāk kā $14.000 ziedojumos. DV apvienība iespēju robežās atbalstījusi latviešu skolu, skautus, gaidas un latviešu jauniešus Garezera vidusskolā.

Darbības atceres sarīkojumā, Bonnie Brook Country Club telpās, svētbrīdi vadīja māc. V. Līventāls. Svētku runā DV organizācijas priekšnieks V. Hazners atzīmēja, ka Detroitas apvienības darbs ar mūsu nacionālo demonstrāciju, ideoloģijas spēku un kalpošanas gatavību brīvības ideāliem, ir kļuvis par ceļa rādītāju, kas vairo ticību un dod cerību mūsu tautas dzīvošanas spēkam nākotnē. Mums jāpaliek pie pārbaudītās patiesības, ka māte un karavīrs ir tautas mūžības simboli, mūsu tautas nākotnes cerība un neatkarības garantija Latvijas valstij.

Tālāk V. Hazners raksturoja starptautiskās politikas spēli un stāvokli, kāds veidojies pēdējā laikā. No visām patvēruma zemēm redzams, ka vidējā un jaunā latviešu audze stājas mūsu darba turpinātāju rindās, kas ir mierinājums mūsu nākotnes cerībām. Tālāk runātāji minēja, ka „latvieši dzimtenē paši vislabāk zina, kā saglabāt latviešu tautas vienību un Latvijas nākotni, mūsu padomi nevietā." Mūsu uzdevums — likt kopā visus spēkus, prasmi un līdzekļus, lai Eiropas drošības konferencē mēs būtu, ja ne pilnībā pārstāvēti, tad vismaz spējīgi pārliecinoši pierādīt latviešu tautas tiesības būt brīvai. Neatlaidīgi jācenšas noskaņos Rietumu pasauli mums labvēlīgā domāšanā, lai Latvijas un mūsu tautas vārds neizzustu no lielvalstu parlamentiem un vadošu aprindu domāšanas. Arī mums pašiem jārāda priekšzīmi latvietības saglabāšanā, reizē morāliski stiprinot mūsu tautu dzimtenē.

Darbam ticības pilnos vārdos, DV ASV priekšnieka J. Utināna vēlējumu nodeva finanču nozares vadītājs P. Ozoliņš, jo sirsnīgi apvienību un savas vanadzes sveica DV ASV priekšniece A. Tīdemane.

Dāvanu apvienībai pasniedza DV Londonas nodaļas priekšnieks G. Brikmanis, Kanadā (lielu sienas šķīvi ar DV siluetu uz tā), bet no Sv. Pāvila draudzes sveica draudzes pr-ks R. Kampe (Detroitā darināto tautisko albumu).

V. Hazners piestiprināja 20 gadu piemiņas plāksni DV kaujas un apvienības karogiem.

Apbalvojumos DV organizācijas priekšnieks pasniedza krūšu nozīmi zeltā DV ASV vanadžu priekšniecei A. Tīdemanei, bet DV CV Atzinības rakstus S. Loginam, J. Trubačam un H. Pareizam. DV ASV

(Beigas 8. lpp.)

KANADĀ

LONDONA

⊕ Londonas latviešu organizācijas 13. novembra vakarā rīkoja Kivanis kluba zālē Latvijas neatkarības pasludināšanas atceri. Skautiem un gaidām stāvot goda sardzē pie Latvijas karoga, Londonas latviešu kopas priekšsēdis prof. A. Dreimanis teica īsu ievadrunu, mudinot lielāku vērību pievērst latviešu saglabāšanai kā trimdā, tā nākotnes brīvajā Latvijā: ja nebūs vairs latviešu tautas, tad nebūs arī brīvas Latvijas. Akta nobeigumā tā dalībnieku sumināja latviešu skolas bijušo vadītāju L. Liepu un skolotāju V. Stangu, kuras pēc vairāku gadu darba skolā tagad mācīšanu nodevušas jaunākas paaudzes skolotājiem. Prof. A. Dreimanis viņām pasniedza grāmatu veltes. Sekoja filmas „Latvijas 50 gadi" izrāde, pēc kuras klātesošie vēl ilgi kavējās pārrunās. Par cienastu bija rūpējusies Londonas latviešu kopas dāmu komiteja. Bija ieradušies arī tautieši no Londonas apkārtnes; redzēja arī daudz jauniešu, īpaši skautu un gaidu uniformās.

⊕ Londonas latviešu organizācijas 31. oktobrī DV Londonas nodaļas teātra studijas uzvedumā rīkoja A. Brastiņa lugas „Saules meita" atkārtojumu profesores Elfridas Karlsones - Bērziņas režijā. Tas ir pirmais gadījums Londonā, kad uz skatītāju vēlēšanos atkārto latviešu teātra uzvedumu. šai lugā galvenie lomu tēlotāji ir jaunieši.

⊕ Londonas publiskā bibliotēka izrādījusi interesi iegādāties grāmatas dažādo etnisko grupu valodās. Londonas latviešu kopas uzdevumā L. Zvagule un R. Epneris iesnieguši šai bibliotēkai latviešu grāmatu sarakstu.

⊕ Svētdien, 14. novembrī notika Latvijas valstssvētku dievkalpojums Londonas ev.-lut. draudzē, ko vadīja māc. J. Prauliņš. Viņš arī ieveda amatā jauno draudzes pārvaldi.

A.

KIČENERA

⊕ Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums Kičenerā notiks 21. novembrī plkst. 3 pēcpusdienā Sv. Mateja baznīcas zālē. Svētku runu teiks rakstniece Biruta Senkēviča. Koncerta daļā ar dziesmām piedalīsies Alfreds Spricenieks, komponista Jāņa Norviļa pavadījumā. Patriotiskus dzejoļus skandēs Biruta Senkēviča un Krišjānis Spricenieks.

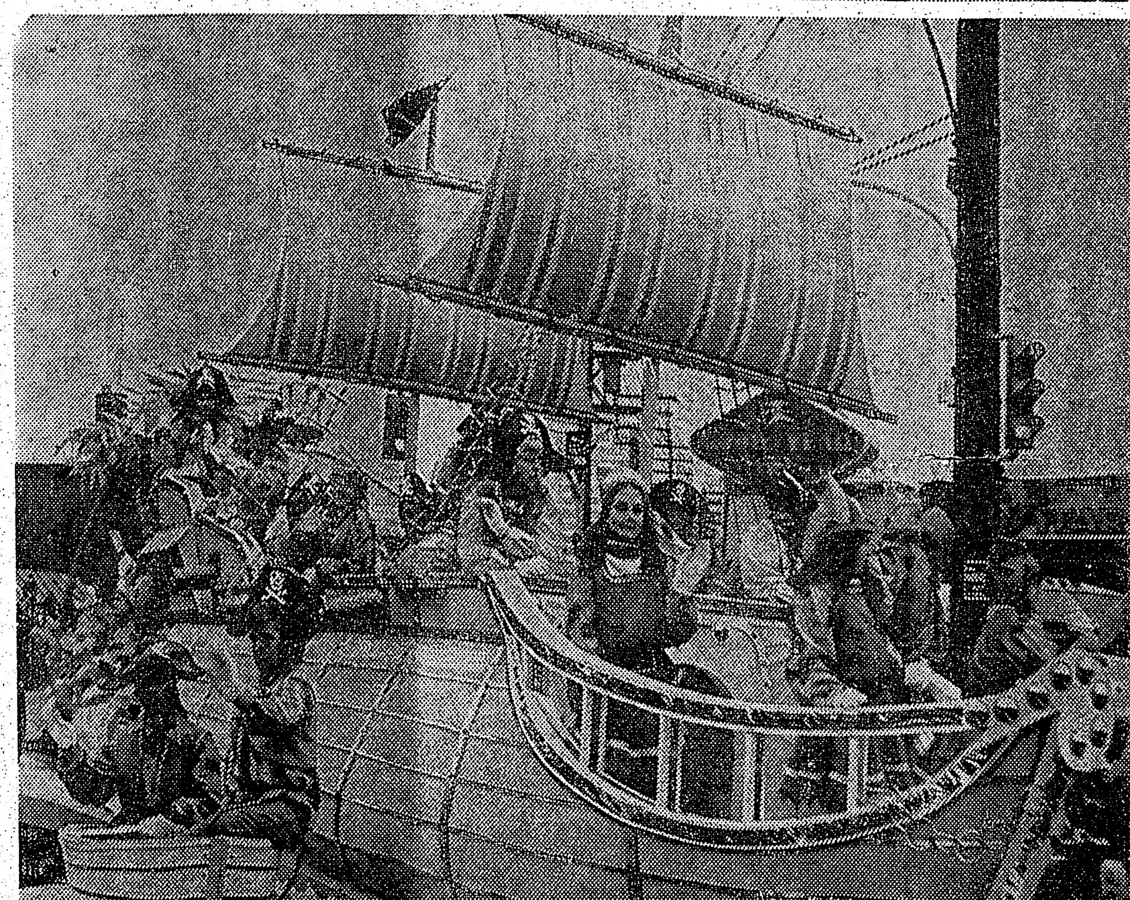

Lielajā Ziemsvētku ielu parādē, kuru organizēja Ītona preču nams 13. novembrī Toronto, noraudzījās arī latviešu skolas bērni, kad parāde virzījās gar viņu skolu. Augšējā attēlā: latviešu skolas bērnu dārza audzēkņi ar lielu interesi noskatās parādē, pirmajā rindā — Artūrs Lauzis, Sandra Untiga un Gunārs Brants. Apakšā — parādes kuģis pa bruģi virzās garām latviešu skolai.

J. Liģera uzņēmumi

Stāsti akmenī

AUGUSTA KOPMAŅA DARBU IZSTĀDE TORONTO

Mākslinieks ir radošs cilvēks, kas savos darbos rāda mums savu iekšējo dvēseles dzīvi, pārdzīvojumus, priekus, bēdas, parādot tikai viņam vienam zināmu, redzamu lietas būtību, bieži vien skatītājiem nesaprotamu, neredzētu. Gēte saka, ka mākslinieka uzdevums ir rādīt cilvēkiem to, ko viņi nekad nav redzējuši. Mākslinieks savos darbos grib ar kādu vienmēr dalīties, tā rodas izstādes, kur darba radītājs vēlas ar sava darba pūlēm un augļiem ar skatītāju dalīties. Tā mūsu pazīstamais tēlnieks Augusts A. Kopmanis 13. novembra vakarā Sv. Jāņa baznīcas telpās ielūdza uz savu izmeklēto darbu izlasi draugus, paziņas, mākslas mīļotājus, lai dalītos ar savu jaunāko, kā arī agrāk darināto darba klāstu.

Darbi darināti dažādos materiālos — kokā, akmenī, marmorā, bronzā — vienkārši, ritmiski izsvērtām proporcijām, dziļu izjūtu veidoti. Tēlnieka visiemīļotākais materiāls ir akmens, kurā darba darītājs var sevi visspilgtāk izteikt, strādājot lielos apmēros Arī Mikelandželo sevi visspilgtāk izteicis liela apmēra darbos. Mūsu tēlnieka liela apmēra stājtēlniecība redzama gan Saulainē, kā arī Jāņa draudzes baznīcas ārpusē un citās vietās.

Šajā darbu izlasē tēlnieks A. Kopmanis ir izvēlējies stingru, noteikti idejisku tematu, kas skatītājam liek atgriezties pagātnē, pievērst skatienu tagadnei un nākotnei. Tā redzams darbs 14. jūnijs — atgādinājums mums par aizvestajiem, neaizmirst glabāt brīvību, kam tā ir. Darbs risināts divās ainās, kur figūra ar izstieptām, saistītām rokām, attālinājas, izzūdot tālumā. Kāds cits temats: Uz brīvības un iznīcības robežām, par ko tēlnieks izsakās, ka šī ideja radusies no 14. jūnija temata. Šis darbs ir iecerēts projekts lielāka apveida darbam. Kāds temats, darināts kokā, aizved mūs atpakaļ pagātnē, kur redzami trīs latviešu karavīri — simbolizējot trīs laikmetus. Senču karavīrs, kas par savu brīvību cīnījies 700 gadu. Brīvības cīnītājs ar saulīti pie cepures, kas cīnījies par brīvu, neatkarīgu Latviju. Leģionārs, atgādinādams cīņas Kurzemē. Kompozicijā redzams Kurzemes krasts. Zem šo trīs karavīru galvām nolikts ieslēgts zobens, kas simbolizē šo karavīru cīņas laikmeta nobeigumu. Piemineklis nāves salā, darināts 10 gadus atpakaļ, kuram ir sevišķa nozīme šajā izmeklētā darbu klāsta vidū. Darbs ir darināts dzelzī. Kāds cits darbs, ar nosaukumu Caur liesmām un drupām, mums visiem atgādina mūsu cenšanos pēc brīvības, kurā redzams jaunekļis cīnoties caur liesmām un drupām. Šis darbs reprezentē šis darbu izlases idejisko domu.

Tālāk tēlnieks A. Kopmanis aizved skatītāju ar savu darbu senajā grieķu pasaulē. Ikars redzams lidojumā pret sauli. Darba pamatnē redzami grieķiski raksti, atgādinot mūsu Māras zīmi, debesu zīmītes. Gaiši pelēkā marmorā izcirstais tēls rāda putnu — Mākoņainais putns (Miera balodis). Tēlnieks materiālu izvēlējies ar acīm manāmu vieglumu, baltumu.

Šajā darbu klāstā ir darbi, ar kuriem tēlnieks skatītāju ievada latviskā pasaulē, ar vienkāršību, izteiksmes vienga-balainību, kāda piemīt dainām. Kompozicija Senatne, kas darināta gaišā kokā, kurā redzamas koka karotes un latviskais raksts, aizvada skatītāju atpakaļ pie senču vakariņām, ietuļot pelnītu azaidu. Tik pazīstamais pasakās un stāstos iemīļotais Lauska tēls, izcirsts marmorā ar latviskiem ornamentiem rada domu, ka atrodas saulei pretējā pusē. Tēls novietots uz pamatnes, kas ir ar nolūku smagnēji uzsvērta, lai saliedētu tēlu kopā ar pamatni. Pamatne simbolizē ledu, sniegu. Aizmugurē novietotā sienas sega ar latviskiem rakstiem, kas vieno un papildina šo temu.

Savā darbu izlasē Augusts Kopmanis iepazīstina skatītājus ar bronzā gatavotām medaļām. Medaļas ir sava laika pieminekļi. Vēl pēc gadu simtiem tās liek atcerēties slavenus notikumus vai ievērojamu cilvēku dzīvi. Medaļām lielāko daļu ir apaļa forma, kā arī trīsstūra, taisnstūra un nenoteikta veida Medaļās attēlotas ģīmetnes vai alegoriskās ainas ar paskaidrojumu rakstu, tēlu. Medaļas laukā tēlnieks strādā precīzi, uzsverot kontūras siluetu. Šie darbi neizceļas ar grafisku elementu, bet ar plastisku uztveri. Šajā brīnišķīgajā, „mazajā tēlniecības" nozarē var redzēt tos pašus darba principus, kas raksturīgi tēlnieka stājtēlniecībā — tēlnieciski plastiski traktējumi. Tēlnieks izsakās, ka šajā „mazajā tēlniecības'' pasaulē ļoti sakoncentrētā veida doma pasakāma tikpat labi, mākslinieciski, ar mākslas vērtību kā liela apmēra akmenī vai marmorā cirsta. Mākslas vērtība neatkarājas no darba lieluma, bet domas un mākslinieciskās izteiksmes, apdares, kādā darbs izteikts. Kādā medaļā, kurā tēlnieks attēlo savu 10 gadu pavadīto laulības dzīvi, redzami divi koki savienoti ar bezdelīgas asti — simbolizē vienotību, uz kuras redzama figūra — jaunā paaudze. Tālāk kādā medaļā stāstīts par mākslinieku N. Strunki. Medaļā redzams mākslinieka attēls un ceļš ar ciprešēm, pīnijām, kas aizvijas tālumā ar ierakstu „Roma". Ir tikai viens slavens ceļš Romā — Via Apia, vecais ūdensceļš, kas vēl šodien saglabājies, apstādīts ceļmalas kokiem. Tēlnieks šeit iemūžinājis domu, ka Roma saaugusi ar mākslinieku un mākslinieks ar Romu. Mums visiem ir zināms, ka N. Strunke ir ilgi dzīvojis un strādājis Mūžīgajā pilsētā un tur arī atdusas. Cik apbrīnojami daudz tēlnieks var pateikt uz tik mazas virsmas. Tēlnieks ir sevišķi iemīļojis mākslinieku N. Strunki. Pat darbā Velna kāvējs redzams mākslinieka iespaids uz tēlnieku, tā darba vēriens. Augusts Kopmanis izsakās, ka mākslinieks N. Strunke ir drošākais pamats latviešu mākslas popularizēšanai. Ļoti smalkjūtīgi kādā citā medaļā atveidota Dr. Zentas Mauriņas sejas izteiksme. Skumja ar tik trauslu, viņai tik raksturīgu smaidu. Zentas Mauriņas ģīmetnē nav nekā lieka, visi tēlošanas līdzekļi pakļauti vienam mērķim — pēc iespējas pilnīgāk parādīt cilvēka gara pasauli, rakstūru un domas. Tēlnieka novērotāja un psīchologa skatiens ir ass, precīzs, nemaldīgs. Medaļā ir septiņi krusti. Kādā savā rakstā Zenta Mauriņa raksta ka dzīve viņu apveltījusi ar sēriem 6 krustiem. Pēdējais, septītais krusts, saņemts par nopelniem, kas ir vienīgais prieka krusts. Tā arī šinī medaļā tik daudz pateikts par pašu cilvēku, viņa nopelniem, darbiem.

Tēlnieks skatītāju izvadājis — iepazīstinājis ar dažādiem gadu simteņiem, cilvēkiem, savu darbu izteiksmi, idejām, nodomiem, materiālu — atstāj skatītāju pārdomās par šiem darbiem, izteiksmes veidiem un šis darbu izlases izstādes idejisko domu un nozīmi. Izstādi atstājot, skatītājs aiziet ar pārdzīvojumu kā zelta atslēgu, ar ko mākslinieks atslēdz mūsu dvēseles. Augusts Kopmanis runā savos darbos zīmīgu valodu, ar māksliniecisku briedumu. Tēlnieks ļaujas radīšanas priekam, iedvesmei, viņa doma un iztēlē sakūst ar veidojamo tēlu, apgaro tēlojamā cilvēka sejas vaibstus, atdzīvina materiālu, kurā tiek iemūžināti darbi. Paldies par šo idejiski izcilo izstādi.

Valija Mērniece

SVEICAM LATVIJAS VALSTS SVĒTKOS
TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

Pārdomas par seši „K“

Vecās paaudzes rakstītāji drīz spalvu noliks. Viņu vietā jau sākusi strādāt vidējā un jaunā paaudze. Jaunie rakstītāji atrodas daudz labākos apstākļos. Vecajiem preses darbiniekiem vajadzēja izaugt pašiem, izzināt visus „6 K” noslēpumus, rast uz tiem atbildes un stāties pie darba, lai uzrakstītu redakcijām kaut ko pieņemamu.

Maz bija to redaktoru, kas toreiz iesācējiem deva paskaidrojumus, norādījumus, bet bieži „Vēstulniekā” saņēma zobgalīgas piezīmes. Pašiem visas gudrības vajadzēja „izzīst no pirksta”. Tā katram bija sava domāšana, sava valoda un savs stils, bet par to avīze vai cits izdevums iznāca raibs, arī interesants kā pati dzīve.

Aivara Ruņģa reportieru rokas grāmata „6 K” rakstītāju it kā „ielogo”. Bet ne jau tā ir autora vaina. Viņš piemērojas tikai savam laikmetam, sevišķi ASV redaktoru un lielo apgādu prasībām. Tā ir mašinērija, kas šodien valda izdevēju lielajās redakcijās, bet ne vairs dzīvē, kur brīvā doma lido kā bite no zieda uz ziedu. Žurnālista darbs ir kļuvis šablonisks.

Pieminēsim mazu epizodu no Latvijas valsts pašiem pirmajiem gadiem. Būdams atbrīvošanas cīņu karavīrs, uzrakstīju kādu tēlojumu no karavīru dzīves. Iebraucis Rīgā, gāju ar to pie savas puses redaktora Jāņa Akmeņa. Nebija man lielu cerību uz pieņemšanu, jo Akmens bija augsti skolots un diezgan rezervēts kungs. Viņa kabinetā atradās arī Āronu Matīss, kurš toreiz no redakcijas jau bija, laikam, aizgājis uz „Valdības Vēstnesi”.

Kamēr Akmens meklējās pa rakstāmgalda atvilktni, izvilku no karavīra somas savu manuskriptu. Āronu Matīss lūdza parādīt. Izlasījis teica: „Nekad pirmo teikumu neraksti saliktu, bet vienkāršu un punktu galā! Ir labi, ja ar to lasītājam var ielikt kā ar āmuru pa pieri, tad panākumi neizpaliks.”

Prasīja pēc laba, noteikta satura un „kuplas valodiņas”. Ko viņš domāja ar šo „kuplo valodiņu”, netiku prasījis. Paņemdams rokā spalvu, vienmēr domāju, ko par manu rakstījumu teiktu šis vecais, izcilais redaktors. Šo „kuplo valodiņu” pēc savas saprašanas esmu savos rakstos centies ievērot, bet jāsaka, ka redaktoru asie zīmuļi pār to ir gājuši diezgan nežēlīgi pāri. Tomēr jāliecina, ka sirsnība un romantika nav zudusi arī šī laika lasītājam.

Latvieši vienmēr bijuši lieli iespiestā vārda cienītāji. „Vecos, labos laikos”, kā tas dokumentēts 1913. g. vecās Krievijas preses departamenta statistikā, latvieši ar 47 periodiskiem izdevumiem stāvējuši trešajā vietā: 33 avīzes un 14 žurnāli! Pirmo vietu ieņēmuši žīdi, otro vācieši, paši krievi palikuši septītajā. Rīgā vien iznākušas 6 dienas avīzes. Kā skumja disonance atmiņā no valsts patstāvības gadiem ieskanas autoritārā režīma laiks, kad Rīga palika ar trim gaužam vienpusīga satura avīzēm.

Pašā pirmajā nodaļā Aivars Ruņģis savā grāmatā jautā: kas ir avīze un dod relatīvas atbildes par laikraksta nozīmi. Vecais Misiņš būtu teicis: kalendārs un avīze ir visvērtīgākie izdevumi, jo tie vairs netiek iespiesti otrreiz, kamēr grāmatas iznāk vairākos izdevumos.

Nākošā „6 K” nodaļā tiek runāts par ziņām, kas interesē lasītājus. Autors norāda uz ziņu vērtību, ievērojot visus teorētiskos pamatnoteikumus, bet tomēr piezīmē, ka vērtību noteicējs ir pats rakstītājs. Tālāk atrodams jautājums — kas ir reportieris? Autors domā, ka starp ziņotāju, korespondentu un žurnālistu lielas atšķirības nav un norāda: „Avīzes reportiera uzdevums ir: 1) uzzināt, kas notika un 2) uzrakstīt ziņojumu pamatojoties uz notikušo un faktiem.”

Par to autors dod diezgan plašas un ievērojamas pamācības. Ir vērts, lai katrs, kas raksta ziņojumus, tās iegaumētu un atminētos. Tomēr nebūs neviena ziņotāja, kas pilnīgi apmierinātu redakciju un lasītājus. Ir kāds spilgts piemērs no mūsu avīžniecības vēstures. Blaumanis, būdams „Latvijas” redaktors, lielu vērību veltījis vietējo ziņu nodaļai, jo viņam ļoti nepaticis ievietot atsaukumus, resp. labojumus. Tādēļ vēstulēs vai citādā ceļā aptaujājies pie vietējiem sabiedriskiem darbiniekiem par ziņojuma pareizību. Reiz pienācis plašs un interesants ziņojums no Aizkraukles, ka vietējā muižas īpašnieka meita bez vecāku ziņas apprecējusies ar latviešu jaunēkli — muižas kalēju, kādēļ izslēgta no barona ģimenes un mantojuma tiesībām. Redakcija ziņotājam noticējusi un ziņojums parādījies avīzē. Bet jau trešā dienā redakcijā ieradusies jaunās kalējienes māsa un sacēlusi nepiedzīvotu skandālu par nepatiesas ziņas ievietošanu.. Barona ģimene esot ļoti priecīga par māsas izvēli, kuŗa savu dzīvi saistījusi ar glītu, saprātīgu un strādīgu jaunekli. Blaumanim ziņojumu vajadzējis atsaukt.

„6 K” autors par reportāžu sagatavošanu runā diezgan sīki, pievēršoties arī reportāžas uzbūves principiem. Rokasgrāmatā tiek pieminētas manuskriptu sagatavošanas prasības. Sava nodaļa veltīta arī virsrakstiem. Lielākās redakcijās pie tiem strādājot īpašs cilvēks. Autors pieskaras arī manuskriptu sagatavošanai, lai tie būtu pareizi gramatiski un skaidri salasāmi uzrakstīti. Šis apceres autoram kādā redakcijā tika parādīts tagad jau mūžībā aizgājuša kāda rakstnieka manuskripts, kurā ieskatoties nevarēja neko saprast. Lai tādu sagatavotu iespiešanai, redaktoriem vajadzēja iedziļināties un ziedot daudz laika labošanai. Lielais franču domātājs un rakstnieks Volters savos manuskriptos nelietojis interpunkciju. Kad par to redakcijas aizrādījušas, Volters atbildējis: jums pietiek ar manām domām.

No vecajiem latviešu rakstniekiem slikti sagatavotus manuskriptus iesūtījuši Poruks un Niedra, dažreiz ar zīmuli rakstītus. Turpretim Blaumanis, Jaunsudrabiņš u. c. savus manuskriptus sagatavojuši ļoti rūpīgi, vairākas reizes tos pārrakstot. Kaudzīši savus „Mērnieku laikus” pārrakstījuši piecas reizes. Krievu literatūras vēsturē minēts, ka Tolstojs romānu „Karš un miers” pārrakstījis 7 reizes, bet viņa meita Aleksandra, kuŗa dzīvo Ņujorkā, „Rossija” korespondentam apstiprinājusi, ka Tolstoja romāns pārrakstīts 20 reizes, ko veikusi viņas māte.

Manuskriptu sagatavošanai sevišķi nopietna vērība veltāma, ja tie domāti mūsu trimdas izdevumiem, jo mūsu redakcijas nespēj pietiekami atalgot darbiniekus, kas tos labotu. Aivars Ruņģis runā arī par intervijām un to veidiem. Interviju iegūšana ir viena no svarīgākām žurnālista nodarbībām. Ir piemēri, ka „Jaunākās Ziņās” Latvijas patstāvības gados darbojās spējīgi intervētāji, kas ieguva intervijas pat no personām, kas tādas nevēlējās sniegt, tā sakot, ar „kājas iegrūšanu durvju starpā”. Katrai intervijai jāsagatavojas un iepriekš jāpārdomā jautājumi, lai tā varētu būt sekmīgāka. Autors nepaiet garām arī ievadrakstiem, kuros jādominē autora domām, uzskatiem, vērtējumiem, kritikai, kur parādās rakstītāja inteliģence un ziņas izveido tikai izejas bazi. Trimdas izdevumi šīnī ziņā ir it kā atkāpušies. Neatkarīgās Latvijas laikā ievadraksts bija avīzes „mugurkauls”. Autors tālāk secina: „Visu minēto iemeslu dēļ ievadrakstiem šai reportieru rokas grāmatā veltīta daudz lielāka vērība, nekā tas būtu vajadzīgs.”

Aprakstiem Aivars Ruņģis veltī astoņas lappuses un tos šķiro no reportāžām un ievadrakstiem, un par tiem izsaka: „Tie ir dažāda veida un apmēra apraksti, kas vai nu papildina ziņas, instruē, sniedz padomus, izskaidro, uzjautrina, izklaidē, rada simpatijas vai citas jūtas, sniedz personu vai personību profiļus, apraksta jaunumus.” Tsi norādījumi doti arī par foto attēliem, kuŗiem šajā laikā ir liela nozīme. Sevišķa vērība veltīta biļeteniem un apkārtrakstiem, kādi sastāda gandrīz lielāko daļu no svešuma izdevumiem .

Grāmata būsu jālasa ne vien apgādu redaktoriem un izdevumu līdzstrādniekiem, bet katram sabiedriskam darbiniekam.

J. Ezergailis

PAVASARA DARBI AUSTRĀLIJĀ

Kad ziemeļu puslodē rudens, pie mums, Austrālijā pavasaris — visiem sen zināma lieta, bet reizēm tomēr kaut kā tas vienā vai otrā pusē piemirstas. Lasot laikrakstus, kādreiz tīri jāpabrīnas par rakstītāju nezināšanu attieksmē uz Austrāliju un latviešiem Austrālijā.

Visiem arī labi zināms, ka darbi „sētā un druvā” cieši saistīti ar gada laikiem. Bet tā kā mums, visam lielajam vairumam latviešu Austrālijā „nav ne ko sēt, ne pļaut, nedz šķūņos kraut”, tad varētu likties, ka darbu un darbošanās ziņā gada laikiem nevajadzētu būt nekādai nozīmei. Tomēr tas tā nav. Pavasarī mēs steidzam paveikt to, kas vēl veicams sabiedriskā, kultūras un pat politiskā laukā, jo vasaras karstums tuvojas un tad jau katrs cenšas apskatīties pēc kādas vēsākas vietas upes, ezera vai jūras krastā. Protams, tādas izdarības, kas saistītas ar Kristus dzimšanas svētku svinēšanu (par Ziemsvētkiem tos šeit nekādā ziņā nedrīkstētu saukt) un Austrālijas latviešu kultūras dienām, jādara arī vasarā, lai sviedri plūst kaut aumaļām. Visumā tomēr mēs, latvieši, vēl turamies pie vecā tikuma un teiciena: „ Ko vari padarīt šodien, to neatliec uz rītdienu”.

Tādēļ arī, pavasarim tuvojoties vasarai — oficiāli vsara sākas 1. decembrī — gandrīz katra organizācija steidzas kaut ko darīt, kaut ko ko rādīt un, protams, ievākt dolarus. Sakarā ar to pēdējos mēnešos vienmēr sanāk tā, ka nedēļu nogalēs, vienā un tajā pašā laikā jābūt vismaz divās vietās, dažreiz pat trijās vai četrās. Izšķiries nu! Un ja vēl pa to starpu gadās kādam draugam „apaļa jubileja”, kādu arī paliek arvien vairāk, vai māksliniekam gleznu izstāde, tad pat ar sievu iznāk domstarpības, kur iet un kur neiet.

Mazliet par sarīkojumiem. Pats galvenais sarīkojums latviešiem Austrālijas pavasarī ir 18. novembra akts. Tādi akti notiek katrā lielākā un arī mazākā centrā, kur dzīvo latvieši. Parasti šie sarīkojumi notiek 18. novembrī, bet dažos mazākos centros — tuvākajā sestdienā vai svētdienā. Arī ar svētku runu teicējiem mēģina apmainīties. Tā šogad Sidnejā runās LAA prezidija priekšsēdis V. Eglīte no Melburnas, bet Kanberā — sidnejietis Ed. Šmugajs.

Protesta braucienu no Sidnejas uz Kanberu, sakarā ar nacionālās Ķīnas izstumšanu no Apvienotajām nācijām, organizē Apspiesto tautu komiteja — tā pati, kas organizē un vada Apspiesto tautu nedēļu. To vada Austrālijas federālā parlamenta liberāļu (valdošās) partijas deputāts Darbijs, bet latviešu grupu, kuŗa ļoti aktīva, vada DV informācijas nozares darbiniece P. Sakne.

No svarīgākiem sarīkojumiem vēl jāpiemin Lāčplēšu dienas atceres sarīkojumi visos lielākos

(Beigas 7. lpp.)

Toronto Gaujas (14.) gaidu vienības Mārtiņvakara otrā daļā bija jautras izrīcības, sacensības un rotaļas. Attēlā: piparkūku siržu galdā — bitīte (Dace Budrēvica) ar saldā medus maisījumu ieraksta sirdīs veltījumu. Šādas pipar-kūku sirdis saņēma visas vakara dalībnieces.

Nav tikai viens . . .

(Pārnesums no 3. lpp)

galotnēs — nieks, — niece; sākumos — pa — pār —; burtu salikumos — spr. kl, ie, ai, u. t. t.

Apmēram 20 gadus atpakaļ daudzās ASV skolās angliski mācīja gandrīz tikai ar veseluma metodi (sight reading). Var gadīties, ka to vēl šur tur dara vēl šodien. Kanada, kas bieži seko ASV tendencēm, nepaspēja pilnībā pāriet uz veseluma metodi, turpinot arī mācīt, vismaz daļēji, ar skaņošanas metodi (phonics). Kad pēc kāda laika atklājās, ka daudzi bērni vecākās klasēs neprot tikt galā pat ar vienkāršākiem vārdiem, sākās vainīgā meklēšana. Vainīgais izrādījās veseluma metode, pēc kuŗas mācot daļa bērnu nekad nebija iemācījušies burtu saistīt ar skaņu un otrādi, bet tikai minēt, īpaši, ja vārdam tuvumā bija bildes. Pareizrakstība (spelling) sasniedza ļoti zemu līmeni. Tāpēc šodien kā amerikāņu, tā kanadiešu skolās atpakaļ ir skaņošanas metode ar daudziem papildinājumiem (word attack skills).

Latviešu valodai vēl ir tā priekšrocība, ka mūsu valoda ir gandrīz fonetiska jeb to pašu burtu izrunā gandrīz vienmēr tāpat, kāpēc skaņošanas metode jeb sintetiskā pieeja ir lielākā mērā ieteicama un nekādā gadījumā atmetama. Bērnu spējas mācīties ir ļoti dažādas. Dažiem jāiet cauri visām „pakāpēm” pēc kārtas, daži var pat izlaist pirmo vai otro, bet trešo, diemžēl, reti kāds, lai kļūtu par labu lasītāju, kas varētu lasīt par mūsu mīļās dzimtenes klētīm un olnīcām, kā arī par šodienas notikumiem.

SPECIĀLI
UZ LATVIJU
PILNĪGI SAMAKSĀTI UN SAŅĒMĒJAM NEKAS NAV JĀPIEMAKSĀ
ĀTRA PIEGĀDE.
LABĀKĀ UN VĒRTĪGĀKĀ DĀVANA JŪSU PIEDERĪGAJIEM. VIŅI JŪS IKKATRU REIZI ATCERĒSIES.

IMITĀCIJAS KAŽOKU
Pasūtiniet luksus paskata, ļoti siltus, pasakainas vērtības no Minka (vienkrāsainu vai svītrainu) līdz persiešu jēra.
PILNA CENA tikai $99.00

10 GALVAS LAKATI $49.50
5 vilnas galvas lakati ar lielām vai arī mazām puķēm turku darinājumā un 5 zīda galvas lakati dažādās krāsās.
AR GAISA PASTU $58.00

SPECIĀLA KOMBINĀCIJA AR LIELU VĒRTĪBU $149.-
3 j. kungu ziemas mēteļa drāna — 100% vilnas, 3 j. dāmu ziemas mēteļa drāna — 100% vilnas, 3,5 j. kungu uzvalka drāna — 100% vilnas, 3 j. dāmu ziemas kleitas drāna — 100% vilnas, 2 palagi (dubultizmēra), 2 spilvendrānas, 6 turku dvieļi.

SPECIAL Nr. 1 $56.00
10 mārc. tīri cūku tauki, 10 mārc. baltie kviešu milti, 10 mārc. rīsi un 10 mārc. cukurs.

DAUDZI CITI SPECIĀLSAIŅI. PIEPRASIET MŪSU JAUNĀKO CENRĀDI PAR BRĪVU.
Pasūtiniet tagad tikai caur
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, 5. stāvā New York, N. Y. 10010, tālr. 982-1530
PIEPRASIET MŪSU JAUNĀKO ILUSTRĒTO BEZMAKSAS CENRĀDI

BROADVIEW DELICATESSEN
Pārtikas preču veikals
105 Danforth Ave., pie Broadview Ave.
Toronto 6, Ont. Tel. 465-9905
Ausma Miķelsone

PAVASARA KONDITOREJA
UN DELIKATEŠU VEIKALS
361 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ont.
Tālr. 531-7353
S. Čukuls

EXCLUSIVE DELICATESSEN CO.
Importa un eksporta uzņēmums
43 MULOCK ST. TORONTO 9, ONT.
Tālr. 766-6007 Berta un Jēkabs Miškins

LAIMON'S AUTO SERVICE
603 Gerrard St. East, Toronto 8, Ont.
tālr. 466-0540

A. EGLĪTIS
T.V. RENTAL
161 A Roncesvalles Ave., Toronto 3
tālr. 537-1401

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

No 13. — 21. novembrim — Tēlnieka A A. Kopmaņa darbu izlase Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās, 200 Balmoral avenijā.

20. novembrī — pl. 7 vak. Eaton auditorijā — Latvijas valstssvētku 53 gadu atcere.

21. novembrī — plkst. 15.00 Latviešu namā latvisko paražu kopēji burtnieki rīko Veļu daudzināšanu.

25. novembrī — pl. 8 vak. Latviešu namā Pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteina temats: „Jēzus Kristus biografija”.

27. novembrī — pl. 7.30 vak. Latviešu nama lielajā zālē Toronto latviešu katoļu vienības gadskārtējais rudens sarīkojums ar loteriju un pilnu bufeti.

27. novembrī — pl. 8 vak. Central Technikuma auditorijā A.L.T. Bostonas ansambļa viesizrāde J. Lejiņa jautra teātŗa spēle „Nebrauc tik dikti”.

27. novembrī — Ziemsvētku tirdziņš Sv. Jāņa baznīcas zālē. Atvērts no plkst. 10 rītā līdz 5 pēcpusd.

28. novembrī — plkst. 2 pēcp. TLB rīkotais Dr. A. Cakula referāts: „Gara slimību cēloņi”, Latviešu namā. Ieeja pret ziedojumiem.

4. decembrī — pl. 18.30 Latviešu virsnieku apvienības gadskārtējā balle Latviešu namā.

4. decembrī — TLB rīkotais „Latgales vakars” ar priekšnesumiem Latviešu namā. Pieteikšanās pie I. Alkšņa, tālr.: 757-9490 un M. Matīsas — 481-6339.

4. un 5. decembrī — DV tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš DV namā, 125 Broadview Ave.

5. decembrī — pl. 3 p.p. Latviešu nama lielajā zālē bīskapa J. Rancāna atcere. Mūzikāli vokāli priekšnesumi. Runās prof. Dr. H. Tichovskis — „Latviešu tautai veltīts mūžs”.

31. dec. pl. 8 vak. Jaungada sagaidīšanas balle Latviešu namā.

28. un 30. janvārī — TLTA ģimnazijas draudzīgais aicinājums. L. Auzānes - Tīcmanes „Mēs prasām brīvību” pirmuzvedums.

5. februārī — plkst. 7 vak. vīru koŗa „Viesturs” gadskārtējais koncerts un balle St. Lawrence Hall, King un Jarvis ielās.

19. februārī — plkst. 7 vak. Latviešu namā DV Toronto vanadžu koŗa koncerts un balle.

HAMILTONA

20. novembrī — plkst. 7 vakarā Latviešu veterānu - strēlnieku b-bas Kanadā groziņu vakars Latviešu namā, 16 Queen St. N.

MONTREALA

27. novembrī — no plkst. 9.30 rītā — 10 vakarā DV Montrealas nodaļas vanadžu kopas gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš un filatelijas izstāde Latviešu namā, 2372 Hampton Ave.

Ja esat nodomājuši iegādāties
JAUNU 1972. GADA AUTOMAŠINU — APMEKLĒJIET MŪSU SKATES TELPAS
Chevrolet-Chevelle — Camaro — Oldsmobile — Chevy II — Vega
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālrunis HO 6-1131
Robertson motors Ltd.
1555 DANFORTH AV., TORONTO 6.

Kas? Kur? Ko?
Toronto

TOWN & COUNTRY REAL ESTATE LTD
V. PALMA pārstāvis
TORONTO 12, TĀLR. 782-7246
377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
Pērkot vai pārdodot savu nekustamo īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

UNO MANKIN REAL ESTATE
392 Danforth Avenue, tālr. 461-1114 Toronto.
latviešu pārst.: Konst. KĀRKLIŅŠ, tālr. 691-3873.
Lūdzu sazināties mājas pirkšanas un pārdošanas gadījumos.
Izkārtojam obligācijas un sagādājam aizdevumus mājas pirkšanai.

ALFREDS STIKUTS REALTOR
1851 Lawrence Ave. E., Scarboro
Alfreds Stikuts, FRI, tālr. 752-1770
1363 Wilson Ave., Downsview, Ontario
Vad. Līta Stikuts, tālr. 248-0101

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Nekustami īpašumi, apdrošināšana, obligācijas un notārs
316 Harbord Street, Toronto, Ont. 534-8447

DAŽĀDU ZIEDU dabīgs nepasterizēts **MEDUS**
Ziedputekšņi (Pollen). Perupieniņš (Royal Jelly) no ĒRGĻU LIGZDAS dravām, 30 Dewson Street, Toronto 173. Tālr. 534-0563

PAVASARA LE 1-735
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

EXPRESS T.V. SERVICE
HI-FI un TV DARBNĪCA. tālr. 769-6732
no plkst. 9 — pl. 9 vak.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. *Ausma Miķelsons*

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.
Ātra apkalpe ● *Slēgts trešdienās* ● *Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9—5 pēcp.*
BALTIC EXPORTING Co.
480 Roncesvalles Ave.,
Ont. tālr. LE 1-3098

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8. mēnesī
21" — $ 9. mēnesī
23" — $10. mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel **LE 7-1401**

Astro Travel Service
2198 Bloor St. West, Toronto 9, tālrunis 766-1118
Izkārtojam ceļojumus par pazeminātām cenām visā pasaulē
BUENOS AIRES
no 27. nov. — 17. dec. tikai $330.00.
Izkārtojam iecelošanas dokumentus Kanadā
Lūdzu zvanīt tuvākai informācijai Mrs. V. Vasara.

Tuvojas Kristus dzimšanas svētki!
Dāvināšanai vērtīga grāmata par Jēzus dzīvi,
Archib. A. Lūša
Redziet, kāds cilvēks, — kāds Dievs!
Grāmatas saturā: Jēzus bērnība, Jauna mācība ar spēku, Pēdējā nākts, Augšāmcelšanās, etc.
Daugavas Vanagu apgāda izdevums: $3,25
vēl nedaudzi eksemplāri krājumā DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 174, Ont.

ZIEMASSVĒTKU KARTĪTES
I. Zeberiņa, V. Purvīša, K. Freimaņa un citu mākslinieku gleznu reprodukcijas.
Komplekts 10 kartītes $2.00
Komplekts 15 kartītes $3.00
Atsevišķu kartīšu cena .... 25 ¢ gab.
DZIMŠANAS DIENAS UN CITU GADĪJUMU KARTĪTES
L. Liberta, V. Purvīša, L. Svempes un K. Sūniņa gleznu reprodukcijas.
Komplekts 8 kartītes $2.00
Atsevišķu kartīšu cena .... 30 ¢ gab.
Minētās cenas, ieskaitot aploksnes un pasta izdevumus, pasūtinot kartītes apgādā. Grāmatu galdiem atlaide.
Indianapolis, Indiana 46206, U.S.A.
Apgāds BURTNIEKS
P. O. Box 353

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
[illegible]

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace Toronto LE 5-8792

Fotogrāfiski darbi ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju
tel. 863-1166
par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājuma nodošanai
Benjamiņa filmu laboratorija

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju) DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI —
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVĒRTS BIEDRIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI NO PL. 4 p.p. — PL. 1 NO RĪTA
SESTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām.
Uz redzēšanos!

VALUTE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 961½ Bloor St. West, Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837.

Amerikas latviešu teātŗa BOSTONAS ANSAMBĻA
J. Lejiņa jautras teātŗa spēles 3 cēlienos (4 ainās)
Nebrauc tik dikti
viesizrāde TORONTO
SESTDIEN, 27. NOVEMBRĪ, PL. 8 VAKARĀ
Central Technical School auditorijā, 725 Bathurst St.
Režisors: JĀNIS LEJIŅŠ, skatuves gleznotājs ARDIS VINKLERS, mūzikālo daļu vada JĀNIS ANSBERGS, dejas iestudējusi IRAIDA JANSONE.
Tēlotāji: Ance Rozīte, Rasma Birzgale, Maija Grīnbuša, Kristīne Kirshe, Jānis Lejiņš, Valfrīds Streips, Gunārs Straumēns, Silvestrs Lambergs, Vitolds Vītols, Ritvars Asbergs, Paulis Meijers.
IEEJAS KARTES $5.00, 4.00, 3.00; pensionāriem un skolēniem puscenas. Iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā Latviešu namā, 491 College St., tel. 921-7121, no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl 9 — 1 p.p. Izrādes dienā — stundu pirms izrādes sākuma pie ieejas.

Mūsu laikrakstu nākotnes izredzes

Kā novērst pastāvīgu līdzstrādnieku trūkumu latviešu laikrakstiem trimdā, bija viens no galvenajiem pārrunu tematiem, ko apskatīja „Katskili 2" sanāksmē Katskilos. Latviešu preses biedrības priekšnieks V. Irbe apskatīja preszina uzdevumus. Viņš norādīja, ka izsmeļoša informācija nepieciešama nevien latviešu preses izdevumiem, bet arī pārējo baltiešu un citiem izdevumiem. Diemžēl, raksti sagatavoti tādā veidā, ka tos ne vienmēr var iesūtīt iespiešanai. Par tagadējiem apstākļiem Latvijā būtu izmantojamas ziņas, kas iegūtas turienes apciemojumos, sniedzot cittautu izdevumiem nevien aprakstus par pašreizējiem Latvijas apstākļiem, bet izgaismojot arī Latvijas neatkarības laika sasniegumus. Iegūstamas intervijas ar mūsu centrālo organizāciju vadītājiem. Par ALAs darbību informācija varētu būt pilnīgāka.

„Ziemeļkalifornijas Apskata" redaktors O. Celle, runājot par organizāciju periodiku, norādīja, ka draudžu, biedrību un citu organizāciju vietējie izdevumi vislabāk izplatās, ja tie atspoguļo lokālo dzīvi. Viņš ieteica ALAI būt labās attieksmēs ar „mazo presi" un piesūtīt šiem izdevumiem informāciju par ALas darbību.

Redaktors K. Rabācs secināja, ka laikraksta vajadzība pēc jauniem darbiniekiem ir „akūta un katēgoriska". Viņš minēja, ka no nedaudzajiem tagadējiem latviešu trimdas laikrakstu aktīvajiem profesionāliem darbiniekiem tikai viens ir jaunāks par 50 gadiem, bet pārējo gadu skaits ir krietni lielāks. ASV vidējās un jaunākās latviešu paaudzes vidū ir labi sagatavoti žurnālisti, bet latviešu preses izdevumiem viņi nav pieejami, jo tie nespēj piedāvāt viņiem pievilcīgu atalgojumu un darbu ar nākotnes izredzēm. Bez tam, jaunajiem latviešu žurnālistiem nav arī labas latviešu valodas zināšanas. Valodas barjēra virza jauniešus nost no latviešu sabiedriskā darba. Jāpārkārto latviešu skolu darbs, lai labāk iemācītu latviešu valodu. Referenta secinājums bija, ka ar latviešu preses sairšanu sairtu visa latviešu kopība.

V. Irbe debatēs norādīja, ka Divreizdivi nometnes varētu būt palīdzīgas jaunu preses darbinieku audzināšanā. B. Rubess piebilda, ka šī nometne jau netieši nodarbojusies ar jaunu darbinieku audzināšanu, izdodot nometnes avīzi. B. Kleinmanis norādīja, ka arī ALJAi ir problēmas sagādāt savam izdevumam „Spogulis" pietiekami daudz rakstu.

T. Kronbergs aizrādīja, ka mūsu laikrakstiem jau laikus vajadzējis padomāt par jaunu darbinieku piesaistīšanu. Viņš bija ieskatos, ka ikviena trimdas latviešu laikraksta darbības izbeigšana būtu liels zaudējums visai mūsu kopībai. I. Spilners domāja, ka pat komerciāla laikraksta mūžs varētu izbeigties pēc 10 gadiem. Mūsu laikraksti varētu pastāvēt tikai kā organizāciju izdevumi ar visas sabiedrības atbalstu, lai tādā kārtā labāk piemērotos dzīves pārmaiņām.

A. Lejiņš bija neapmierināts, ka redakcijas veco darbinieku rakstus sagrozot un svītrojot. Redakcijām vajadzētu rakstus pieņemt angļu valodā un tos pārtulkot. Pret to iebilda redaktors K. Rabācs, jo redakcijas jau tagad pārslogotas un atrodas laika trūkumā. A. Bērztiss domāja, ka latviešu prese jaunajiem žurnālistiem nespēj piedāvāt karjēras iespēju, tāpēc būtu dibināms kopējs baltiešu laikraksts, kur bez trim valodām būtu pārskats arī angļu valodā. Līdzīgas domas izteica arī vairāki citi runātāji.

V. Vārsbergs ieteica apvienot tos latviešu periodiskos izdevumus Ziemeļamerikā, kas prasa kopā 20.000 — 25.000 dol. piemaksas gadā, un izveidot labu kopēju preses izdevumu.

V. I.

SPECIĀLIE RUBĻU CERTIFIKĀTI IR LABĀKĀ DĀVANA

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd Street, New York, NY. 100010, kas speciālizējusies jau 21 gadu dāvanu sūtīšanā uz Padomju Savienību ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti tagad ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrraiz vērtīgāki par parastajiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji tikai ar tiem var iegādāties visu speciālajos Veshposyltorg ārzemju valūtas veikalos. Cena dažreiz tik zema, vienu dolaru.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un ka saņem 10 rubļu vērtību par pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti. Par vienu rubli jāmaksā $2.13, bet piederīgajiem nekas nav jāpiemaksā.

Tuvākai informācijai un pieprasot katalogu, rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP. — 125 East 3rd. Street, 5th F2loor New York, N. Y. 10010, tālr. 932-1539.

Haiparka rajonā
IZĪRĒJAMAS
2 ISTABAS
ar virtuvi (atsevišķa ieeja)
vienai vai divām personām.
Zvanīt Toronto 762-9530

ZIEMSVĒTKOS DĀVINIET BĒRNIEM GRĀMATAS
E. Andersones — Rūķis Labdaris, pasakas $1.90
Sargeņģelis, pasakas $1.90
T. Krūka — Silaines mežs runā $2.80
Pasūtināmas: DV GRĀMATNĪCA
491 College Street,
Toronto 174, Ont.

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz LATVIJU vērtīgāku par naudu vai citu SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS
INTERTRADE EXPRESS CORP.
te jums tiecu pirmā un to saka jūsu piederīgie.
Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības. Tas ir apmēram, kā kad jūs būtu iepirkušies veikalā ar $100 un iegādājušies mantas $200 vai $300 vērtībā, dažreiz pat vairāk.
PILNĪGA GARANTIJA un APDROŠINĀTS. TIKAI INTERTRADE Express Corp. dod jums šīru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās 3 nedēļu laikā. Viens speciālais rublis maksā $2.13. NAV CITAS PIEMAKSAS. Jūs variet sūtīt kuru katru summu. PIEPRASIET MŪSU JAUNĀKO ILUSTRĒTO CENRĀDI.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI INTRETRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, piektā stāvā NEW YORK, N. Y. 10010, tālr. 932-1530
Ļoti svarīgi. — Automobiļi. Tikai uz īsu laiku: Moskvitch 412 IE $2995.- Zaporozhets ZAZ 968 $1995.- Daudzums ļoti ierobežots, tāpēc nekavējiet pasūtīšanu. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.
Pieprasiet mūsu speciālo apkārtrakstu.

PAVASARA DARBI . . .

(Pārnesums no 6. lpp.)

centros, tad Sidnejas vīru koŗa viesošanās Melburnā un Kanberā un oktobŗa beigās visu draudžu (protams, katrai atsevišķi) bazāri un pļaujas svētki, parasti ar labu „ražu". Sidnejiešiem kā gadskārtēja atrakcija vēl pievienojas Kaleidoskops, Sidnejas latviešu teātra uzvedumā. Šī kabarē ir atrakcija, jo dziesmas labi apmeklētas. Par to S. Klauverts Sidnejas latviešu biedrības biļetenā raksta:

„Sidnejas gadskārtējā humora un satīras programma — Kaleidoskops — ir daudzu ainu un ainiņu, kā arī dziesmu un deju virknējums 3 cēlienos. Temati? Vispirms jau pašpagasta izdarības, tad ārpusnieki, lielā pasaules un mazā pašmāju politika, veiksmes un neveiksmes, prieki, preses atskaņas u.t.t. Smiekli par sīkām, bet interesantām parādībām.

Šīgada Kaleidoskops pieder Uldim Silipam un viņa sprauniaj spalvai, tas ir pilns silta latviska humora. Kaut vai: — Trimdā saradies vairāk Rīgas daudzstāvu namu īpašnieku, nekā Rīgā bija šādu namu. Tāpat savādā kārtā arī bij. armijas virsnieku skaits vismaz dubultojies ... Dziesmas? Nez, vai Čikagas piecīši varēs vairs turpmāk teikt, ka viņiem pieder populāro dziesmu monopols trimdā ... Režijas darbu uzņēmies ilgu laiku klusējušais Imants Sveilis. Dekorācijas gatavo talantīgais Viktors Aleidzāns"... u.t.t.

Ar Kaleidoskopu tad arī varētu nobeigt šo kaleidoskopisko latviešu pavasaŗa darbu aprakstu Austrālijā, ja nebūtu „aizmirsta" mūsu jaunatne un sports. Ar jaunatni ir tā, ka Austrālijas pavasarī notiek pārbaudījumi vidusskolās un universitātēs, un šajā laikā jaunatne ir ļoti aizņemta ar eksāmeniem.

Ar sportu, šķiet, šoreiz būs iznācis tā, kā minēju šī raksta sākumā, un proti, ka ziemeļu puslodes ... vidu pusludi un otrādi. To pierāda raksts „Latviešu Sports" 209. n-rā ar virsrakstu „Izkārtnes". Tur, citu vidū, lasām sekojošo:

„Skatoties tālāk, liekas, par daudz liels miers valda LSPP Kanadā. J. Tilbs gada sākumā aizsūtīja divas ierakstītas vēstules — miers. Pēc dažiem mēnešiem ALSP vadītājs G. Bērzzariņš teica to pašu — klusums. Vienīgais vīrs LSPP, kas ko darīja bija G. Gubiņš. Žēl tik, ka SOS signālu — Sporta Apskats grimst — nespēja padot pārējo zemju sporta pārvaldēm"...

Šie vēl nemaz nav tie „stiprākie" vārdi, kas veltīti LSPP un LSP no NSW „Latviešu Sporta" redakcijas, bet tā kā tie neattiecas uz pavasaŗa darbiem Austrālijā visā pilnībā, jo aizķer pat pagājušo vasaru ... Cerams, ka kā notikumus, tad — mums ciet! Lai sportisti, kā spēka vīri, to lietu nokārto paši savā vidū. Cerams, ka nokārtos.

Ed. Šmugajs

● Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
● DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

Stāvoklis Pakistānā

Indijas premjērministre Indira Gandija parlamentā apelēja par miera ieturēšanu Indijas krizē ar Pakistānu, pēc sekojošām nopietnām robežsadursmēm 13. novembrī starp Pakistānas karavīriem un indiešu karaspēku grupām, pie kam nogalināti 135 pakistānieši un iznīcināta maza indiešu karavīru grupa. Bez tam vēl eksplozijā Dakas tuvumā nogalināti 2 Rietumvācijas konsulāta pārstāvji un 4 pakistānieši.

Pad. savienība atbalsta ar jauniem ieroču sūtījumiem Indiju, sakarā ar jauno noslēgto Indijas - Pad. savienības draudzības un sadarbības līgumu, parakstītu augustā. Sūtījumā ietilpst 5000 tonnu padomju militārās ierīces, ieskaitot lidmašīnas. Pad. savienība arī griezās ar lūgumu pie Pakistanas par labu kaimiņattieksmju uzturēšanu ar Indiju „internacionālās drošības dēļ". Pad. savienības laikraksts „Izvestija" vainoja Pakistānu par pret - Indijas kampaņas izvešanu, kad nepieciešama miermīlīga Austrumpakistānas bēgļu problēmu atrisināšana. Raksts „Izvestijā" rāda, ka Pad. savienība austrumbengaliešu bēgļu konfliktā nostājas Indijas pusē.

Otra komūnistu lielvalsts, sarkanā Ķīna, apgādā ar ieročiem Pakistānu. Pekinga garantē Pakistānai atbalstu katrā ārzemju agresijas gadījumā, un uzskata Austrumpakistānas strīdu par iekšēju lietu, kur katra ārzemju iejaukšanās ir neatļauta.

Pakistānas ārlietu ministrs Vašingtonā, pēc sarunām ar ASV ārlietu ministru Rodžeru izteicās, ka ir iestājies karastāvoklis iepretī Indijai un ka situācija ar katru dienu kļūst kritiskāka.

Nesenajā ceļojumā Gandija apspriedās ar pasaules vadoņiem, kas centās palīdzēt novērst saspriegumu un vairāk koncentrēties uz problēmas sakni: Pakistānas militārā režīma nevēlēšanās respektēt savu pašu ļaužu spriedumu, atvilkt Pakistānas okupācijas karaspēku no Austrumpakistānas, lai novērstu pastāvīgo bēgļu ieplūdumu Indijā. Gandija aicināja internacionālās varas spiest uz politisku nokārtojumu Austrumpakistānā, kas atļautu ap 9 milj. Bengalijas bēgļu atgriešanos no Indijas Pakistānā.

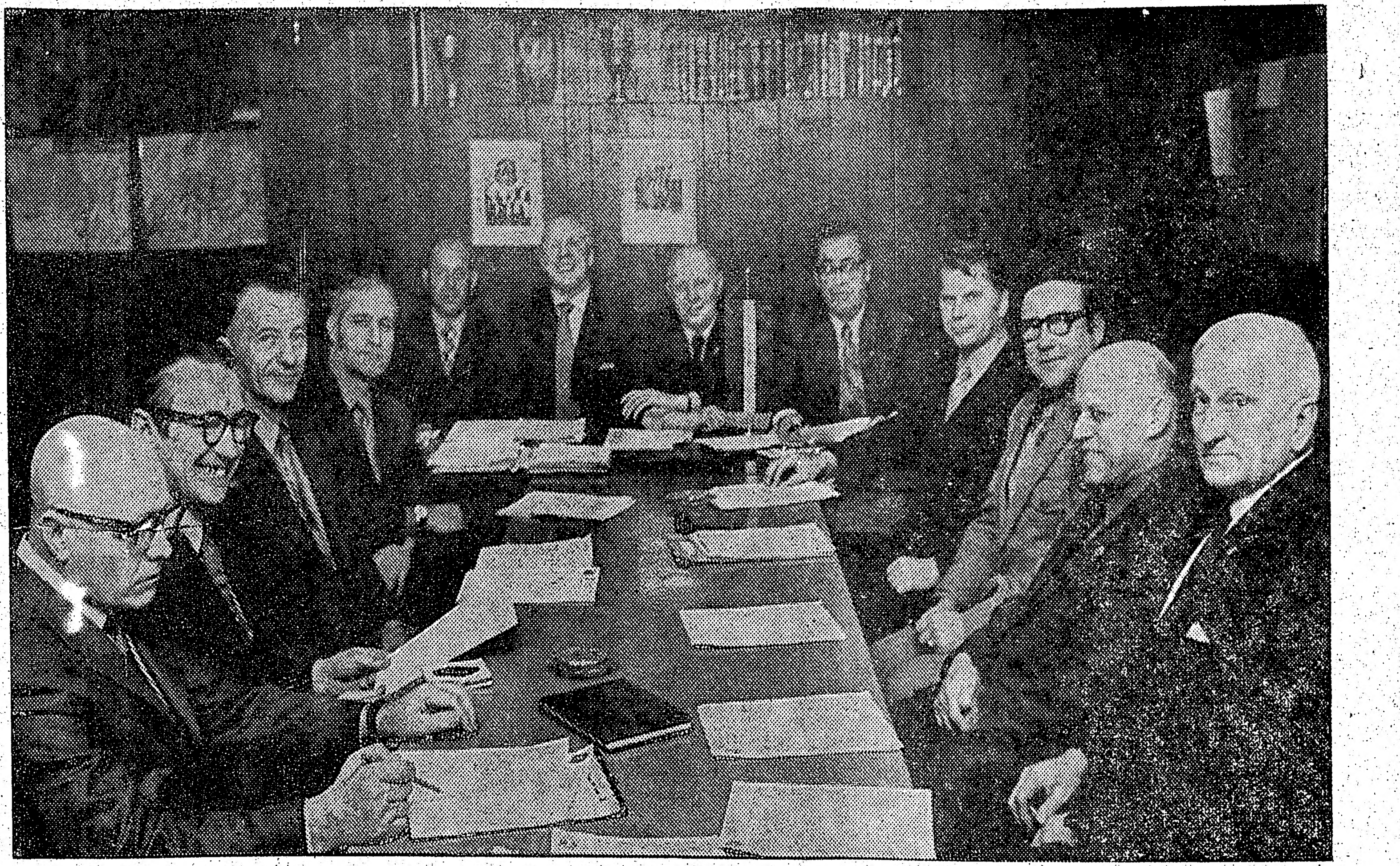

Latviešu sporta padome brīvajā pasaulē pulcējās savam 12. kongresam 13. novembrī Latviešu namā Toronto. Uzņēmumā no kreisās: Ž. Zentiņš, V. Kļaviņš, A. Mackars, ASV pārstāvis kongresā Dr. J. Robiņš, V. Sališs, prezidija priekšsēdis R. Bulte, kongresa vadītājs J. Ādminis, G. Gubiņš, Dz Melbārdis, R. Kadiķis, A. Grīnbergs un J. Tīcmanis. Sākums latviešu sporta dzīves augstākajai vadībai ir atrodams Anglijā, kad 1948. gadā latviešu sportisti no Vācijas sāka izceļot uz citām valstīm. Sporta dzīves iniciātora Jāņa Celma vadībā tur nodibinājās Latviešu sporta padome brīvajā pasaulē. 1951. gadā padomes biroju pārcēla uz Kanadu. Kongress notiek ik divus gadus.

Foto: J. Ligers

I AKOTA IYUSKINYA UPO

Atvaļinājumā nav jāsteidzas, tāpēc ātrceļa vietā var lietot mazākus ceļus, kas ceļotājam nedod ātrumu, bet iespēju apskatīt neredzētas vietas, cilvēkus un apkārtni.

Daudzi, varbūt, domās, ka nabadzīgākie ASV iedzīvotāji ir nēģeri, jo periodikā lasāms par to nabadzību, izsalkumu un arī netīrību. Bet melno „nabadzība" ir vislabāk izreklamētā visā pasaulē. Latvieši ‚dīpīšu" laikā bija nesalīdzināmi nabagāki, bet arī nesalīdzināmi centīgāki savas nelaimes pārvarēšanā.

Daudz mazāk ir lasīts par Amerikas pirmiedzīvotāju dzīvi. Šos pirmiedzīvotājus apzīmē par indiāņiem, bet tie pieder dažādām ciltīm un runā dažādas valodas vai dialektus. Tie ar likumu iespiesti visnabadzīgākos Amerikas apgabalos un baltajam cilvēkam jābrīnas, kā cilvēks vispār spēj dzīvot indiāņu rezervātos. Viņu dzīves vieta rezervātos parasti ir vai nu tuksnesis, kā Ņūmeksikā, Arizonā vai Nevadā, prērija Dakotā vai Nebraskā, purvs Floridā vai meži Kalorainā vai Ņujorkā. Pa lielajiem ātrceļiem braucot un vērojot indiāņiem piešķirtās territorijas, nekas neliekas neparasts, varbūt vienīgi klusums un samērā maz redzamo cilvēku.

Dažādās pieturas vietās tūristiem rāda gan indiāņu kultūru, gan viņu dzīves paražas vai darbu un nekas tur neliecina par kādu lielu atšķirību parastā amerikāņu dzīves gaitās. Ja arī daža lieta liekas mazliet neparasta, tad nav nekādu pazīmju, ka indiāņu rezervātos valdītu nabadzība. Bet dzīve māca, ka neparastais jāmeklē pa sānceļiem. Arī Latvijā trīsdesmito gadu beigās Ulmaņa valdība lauksaimniekiem dalīja zaļu un sarkanu krāsu par lētu maksu, lai nokrāsotu pie lielajiem ceļiem esošās mājas un šķūņus skaistās krāsās un lai ārzemju tūristiem paliktu labs iespaids par ceļmalās redzēto.

Dienviddakota un Arizona ir divas ASV pavalstis ar daudziem indiāņu rezervātiem. Parasti caur tiem neiet lielie ātrceļi, bet ja grib redzēt, kā dzīvo indiāņi, tad jālieto kāds otrās vai zemākas šķiras smilšains pievedceļš vai grantēts lauku ceļš. Dažos gadījumos vienīgā satiksme ir pa kādu taku.

Dienviddakotas dienviddaļā ir divi lieli indiāņu rezervāti: Painbridžas un Rosebudas. Pa šādu otrās šķiras ceļu braucot no Melnajiem kalniem (Black Hills) uz Bedlandēm, kādas pāris jūdzes pirms Painbridžas indiāņu rezervāta robežas sasniegšanas, ir mazs ciems ar nosaukumu „Scenic". Tā kā bija pusdienas laiks, tad jāapstājas un jāmēģina dabūt kaut kas ēšanai. Mašīnu aptur am pie Longhorna salona, kas pēc izkārtnes uzraksta, laikam dibināts vai sācis darboties 1906. gadā. Te varot dabūt viskiju, alu, vīnu, zodu, tabaku, pusdienas un varot arī padejot. Viss pārējais likās mazāk svarīgs, tomēr ēšana vilināja. Bet zem izkārtnes uzraksta prāviem burtiem bija otrs uzraksts I AKOTA IYUSKINYA UPO un blakus tam arī angļu valodas tulkojums, kas nozīmē, ka te indiāņiem ieeja aizliegta. Mazais akmens bluķu salons ar durvīm un diviem logiem izskatījās kluss un latviešu valodā pārspriedām, vai vērts ir iekšā iet. Bet pa durvīm iznāca platās biksēs un rūtainā kreklā ģērbies kovbojs ar platmali galvā. Varbūt rietumu saulē apdedzinātās tūristu sejas kovbojam likās aizdomīgas, varbūt bija citi iemesli, bet kovbojs valoda kovbojam likās kā kāds pistoli, meta to gaisā un atkal saķēra pie spala. Varbūt latviešu valoda kovgojam likās kā kāds indiāņu dialekts un viņš deva brīdinājumu salonu neapmeklēt. Lai arī ko viņš būtu domājis, labākais tomēr bija uzmīt uz gāzes pedāli un doties tālāk prērijā.

Viss apgabals ir prērija ar dzeltenbrūnu zāli un dažiem pakalniem vai mazākiem ciņiem. Šur tur var vērot kādu zirgu vai govi, citur redzamas dažas mājas.

Pārbraucot indiāņu rezervāta robežu, pieturējām mašīnu ceļa malā. Izkāpjot ārā, vēroju pamali, it sevišķi augstākās vietās, vai neredzēs kaut kādus dūmu signālus jeb vai aiz kāda ciņa nebūs paslēpusies kāda spalvaina indiāņa galva. Televīzijā šādas lietas bieži ir redzētas un ceļotājs svešā vietā nekad nevar būt pārāk piesardzīgs, ja negrib atdot indiāņiem savu skalpu. Bet ne indiāņu galvas, ne dūmi nekur nebija redzami un varēja braukt mierīgi tālāk. Tomēr drošības dēļ, pāris jūdžu tālāk, atkal pētījām debesis, bet tur pat nebija neviena mākoņa. Nedzirdēja arī ne pūces kliedziena, ne neparastus svilpienus. Indiāņi laikam bālģīmju ierašanos nebija pamanījuši vai arī nevēlējās ievērot.

Latvijā dažos gadījumos bija cilvēki, kas uz laukiem dzīvoja pirtiņās. Tur kaktā bija gulta, bez tam galds un krēsls un tā bija visa iedzīves bagātība. Krievijā kara laikā iedzīvotāji dzīvoja mājās, kur bija viena istaba ar lielu krāsni (pečku), pāris krēslu, galds un „samovars". Bet indiāņi dzīvo vēl primitīvākos apstākļos.

Televīzijā bieži rāda, ka indiāņi apmetušies teltīs (tepīs). Lai gan šur tur var redzēt šādu dzīves veidu, Dakotā parastā apmešanās vieta indiāņiem ir papes būdas vai guļkoku kabīnes bez grīdas. Šāds dzīves veids liekas primitīvs arī tiem, kas pasaulē redzējuši dažādus dzīves standartus. Par labierīcībām rietumu uztverē nav ko runāt, tādas tur nav. Indiāņi ierīkojuši „mazās mājiņas", kaut daža mazliet sašķobījusies, savu uzdevumu tā pilda.

Gribētos iepazīties ar šiem pirmiedzīvotājiem, bet viņi liekas bailīgi. „Hallo, kā iet?" angļu valodā uzsaucu kādai meitenei, bet tā aizbēg aiz mājas stūra. Vai nu angliski te neprot, vai to nevēlas runāt. Atceroties piedzīvojumu ar kovboju, saucu latviski: „Sveiki, kā klājas!" Skuķis pabāž galvu no mājas stūra, bet tuvāk nenāk. Uz krietnas nūjas atstutējies, parādās pavecs indiānis, angliski noprasīdams, ko vēlamies. Ātrumā izgudroju pasaciņu, ka esmu indiānis no Eiropas. Bet vecais nezin ne Eiropu, ne Krieviju. Tad stāstu, ka esmu atbraucis pāri lielajam dīķim un tad vecis māj ar galvu: „Jēs, jēs," viņš saka. Stāstu, ka latviešu indiāņi cīnījušies par savu neatkarību tāpat kā Amerikas indiāņi ar baltajiem ieceļotājiem. Vecis tik klana galvu un laikam manu stāstu nesaprot. Beigās viņš nosaka: „Wait!" un pazūd būdā. Gaidu arī, kas notiks. Vecais iznāk ar garu pīpi un atsēžas uz akmens, aicinot arī mani sēsties blakus. Bailīgi pavelkos uz viņa pusi un nosēžos. Indiānis ar kramiem šķiļ uguni un beidzot pīpe izgrūž dūmu mutuli. Mums jāpīpē miera pīpe, jo divi indiāņi no divām pasaulēm ir satikušies.

Mēģinu neraut dūmu pārāk dziļi, jo no manis pīpmanis nekad nav bijis, bet miera labā viss ir jāpanes. Esmam kļuvuši draugi. Atvadoties abi klanāmies un Eiropas „indiānis" sniedz atvadām roku.

Rosebuda rezervāta ciemā „Vinnerā, apstājamies. Nekas neliecina, ka šis ciems būtu citāds nekā citi līdzīgi ciemi. Bet tūrists ar avīžnieka degunu parasti lien tur, kur citi neiet. Tikai vienu bloku no asfaltētās galvenās ielas sākas smilšu ielas, kur dzīvo indiāņi un ko vietējie apzīmē par „indiāņu pilsētu". Te dzīvo kādas 70 indiāņu ģimenes — būdās, kur dzīvojamās telpas nav lielākas kā strādnieku „paradīzē" atvēlētie 9 kvadrātmetri, varbūt mazākas. Tās esot būdas, kas celtas dzelzceļa strādniekiem, bet ko tagad izmanto indiāņi. Šāds „dzīvoklis" dažam maksājot 50 dolaru mēnesī. Pat nekaunīgam pilsētniekam te neērti prasīt atļauju uzfotografēt „dzīvojamo māju", pagriežamies un nevēlamies par to runāt.

Turp. E.T. slejā

Nav arī vairs bailīgi jāskatās apkārt, baidoties, ka kāds neuzbruks ar tomahavku vai šķēpu un neplēsīs skalpu. Lai gan parasti apgalvo, ka skalpēšanu sākuši indiāņi, rietumos par to neviens tik droši nerunā. Stāsta, ka holandieši Ņuamsterdamā (tagadējā Ņujorkā) un spānieši dienvidrietumos maksājuši atlīdzību par indiāņu skalpie mun ir zināms, ka bālģīmji šo paražu izplatījuši arī indiāņu ciltīs, kam šāda paraža vēl nav bijusi pazīstama.

Pirmos Eiropas kolonistus 16. un 17. gadu simtenī indiāņi apsveica draudzīgi. Indiāņiem bija viss tas, ko vēlējās iegūt baltie cilvēki, it sevišķi zeme. Radās cīņas ar dažādiem panākumiem. 19. gadu simteņa baigu posmā indiāņi bija uzvarēti. Indiānis bija citāds un baltais to apzīmēja par zemāku radījumu. No šī stāvokļa varēja izbēgt tikai tad, ja indiānis pārvērtās pa rbalto, pieņēma viņa paražas un ģērbās viņa apģērbā.

Viena no slavenām balto un indiāņu kaujām notika pie Mazā Bighrna 1876. gada 25. jūnijā, kur amerikāņi bēdīgi slavenā vadītāja Kastera vadībā cīņu zaudēja. Domā, ka tur piedalījušies ap 15.000 indiāņu. Tad nāca atmaksa, indiāņus slaktēja visās malās, bet toreiz par to neviens nerunāja. Kādā svētdienas rītā amerikāņu armijas vienības noslepkavoja virsaiša Spoguļa (Looking Glass) cilti, bet 1877. gadā līdzīgs liktenis bija virsaitim Josefam Montanā. Līdzīgā kārtā daļu no sjū indiāņu cilts iznīcināja pie Zilā ūdens strauta Nebraskā 1855. gadā. Kā pēdējā kauja uzskatāma sjū virsaiša Lielkāja cīņa pie Ievainotā Ceļa (Wounded Knee). Indiāņi ziemā bija pārguruši, nosaluši, lupatās ietinušies un padevās bez cīņas. Pēc padošanās pēkšņi atskanēja kāds šautenes šāviens, kas izsauca amerikāņu armijas vienībā paniku. Kareivīri sāka šaut un apšāva ap 300 indiāņus un ap 60 pašu karavīru. Indiāņus sameta kopējā badrē un pēc divām dienām apraka, karavīrus apglabāja ar militāru godu. Tāda bija Amerikas pirmiedzīvotāju cīņa 400 gadus ar pirmajiem kolonistiem.

Par indiāņiem neviens neinteresējas, to izpeļņa ir tikai pāris simt dolaru gadā. Tiem jādzīvo apgabalos, kur citi nevēlas dzīvot, bet uzvarētājus neviens netiesā.

V. Irbe

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Pirmo reizi noticis, ka amerikāņu arodbiedrības kanadiešu nozare atdalījusies un kļuvusi „nacionālā", t.n. patstāvīgā. Runa ir par Amerikas ziņu dienesta darbinieku arodbiedrības 4000 locekļu kanadiešu nozari, kas izstrādā noteikumus pievienoties Britu Kolumbijas telefona darbinieku federācijai, kas apvieno 8000 personu. Apvienotās 12.000 locekļu arodbiedrības nosaukums būs Kanadiešu ziņu dienesta darbinieku federācija, un tā būs pakļauta Kanadiešu strādnieku kongresam. Jaunās arodbiedrības mērķis būs ieskaitīt 35.000 neorganizēto ziņu dienesta darbinieku kanadiskā arodbiedrībā.

☆ Jaunu 8 c pastmarku līdzšinējās 7 c pastmarkas vietā izlaidīs jau 30. decembrī. Zīmējumā karalienes Elizabetes II portrets, fonā parlamenta bibliotēkas ēkas attēls. Kā zināms, sākot ar janvāri, pirmās šķiras sūtījumu apmarkošana par pirmajām 3 uncēm sadārdzināsies uz 8 c.

☆ Pagājušajā mēnesī notika mēģinājums pārcelt leduslāčus no Čērčilas pilsētiņas Manitobas ziemeļos 150 jūdžu tālāk, tuvāk piekrastei. Ar lidmašīnu palīdzību tā pārvietoja 24 lāčus. Līdz šim tomēr 2 no tiem atgriezušies „mājās", veikdami pa zemes ceļu ap 300 jūdžu 15—18 dienās. Biologi norāda, ka leduslācis parasti nočāpo 5 jūdzes dienā; lāču atgriešanās neesot pārsteigums, un galdāms, ka pārnācējiem varētu sekot vēl kādi. Lāči Čērčilas apkārtnē tā savairojušies, ka nepieciešama vai nu viņu aizgādāšana, vai nogalināšana. Divu lāču transports lidmašīnā izmaksā 800 dol. Īstā problēma ir mazās „pilsētiņas" atkritumu bedre, kurā lāčiem viegli sasniedzama ēsma, kas tos pievelk. Cer, ka pēc plašās publicitātes presē Manitobas valdība sāks uzlabot sanitāros apstākļus Čērčilā, kas tad samazinātu bīstamo ciemiņu skaitu.

☆ Ierosinājumu Toronto pilsētas veldei pieprasīt, lai izdevumus par pastiprināto policijas apsardzību Kosīgina viesošanās laikā — 94.000 dol. segtu federālā valdība, pilsētas padome noraidījusi. Priekšsēdis Alberts Kampels un pilsētas galva Denisons iztrūkušies, ka varētu kļūt „par apsmieklu Maskavā"... Ierosinājumu, ko iesniedza kontrolieris K. Malets un oldermans K. Ržeferijs (Jeffary), noraidīja ar 12 pret 7 balsīm.

☆ Kvebekas premjērs Burasa nav apmierināts ar federālās valdības daudzkultūru programmu. Savā vēstulē ministru prezidentam Trudo Burasa norāda, ka tā ir pretrunā ar divvalodu un divkultūru komisijas mandātu, kas paredz divu Kanadas dibinātāju nāciju kultūras un valodas vienlīdzību. Federālā valdība šķirot kultūru no valodas, un tas Kvebekai neesot pieņemams.

—ns

Jubilejas nometnei jāpiesakās līdz 1. martam

Latviešu gaidu 50 un skautu 55 gadu jubilejas nometnes „Rīga dimd" vadības sēdē 10. novembrī Sv. Jāņa draudzes telpās Torontā pulcējās 13 vadītāji un nometnes amatpersonas. M. Vilka, G. Kārkliņš, Dz. Majoriņa, M. Strīpnieks, I. Kalniņa, G. Upīte, S. Leimanis, V. Vāgners, E. Dāvidsons, A. Putniņš, A. Lucs, R. Goba un B. Šmita-Kalēja.

M. Vilka rādīja saņemto nometnes krūšu nozīmi emaļā. Sēdes dalībnieki vienbalsīgi piekrita, ka šī zīme izskatīgāka nekā sudrabā. Nometnes zīmē uz zila pamata būs Rīgas ģerboņa attēls pareizās krāsās, nometnes vārds, vieta un laiks.

M. Strīpnieks ziņoja, ka A. Budrēvics apņēmies iespiest nometnes vadoni „Amber" spiestuvē. Par vadoņa saturu rūpēsies G. Upīte, E. Dāvidsons, S. Leimanis un B. Šmita-Kalēja.

Nometnē tiks aicināti arī bijušie roveri, lielgaidas un vadītāji, kuri vairs gaidu un skautu kustībā nedarbojas. Īpašas uzaicinājuma vēstules izsūtīs M. Strīpnieks un I. Kalniņa.

Nometnes administrātors A. Lucs ziņoja, ka Ērika Šteinbacha no Sv. Katrīnām uzņēmusies veikt saimnieces pienākumus guntiņu un mazskautu ēdināšanai saimniecības ēkā. Viņa strādājusi vairākus gadus par saimnieci Saulaines vasaras nometnē, tādēļ ir ar labu pieredzi ēdienu gatavošanā un produktu iepirkšanā. Pārējie, atskaitot guntiņas un mazskautus, paši gatavos ēdienu nometnes vietā. Viņu galvenā saimniece būs Maija Bite no Hamiltonas. Nolēma aicināt gaidu nometnes saimnieci Judīti Vāgneri izstrādāt ēdienu karti visai nometnei.

Pārrunās par nometnes informācijas darbu, G. Kārkliņš ziņoja, ka J. Treimanis uzņēmies rūpes par informāciju nometnes laikā, iepriekš sameklējot galveno informācijas daļas vadītāju, kas pārzinātu informācijas sniegšanu jau pirms nometnes sākšanās.

Pieteikšanās veidlapas nometnei tiks izsūtītas vienību priekšniekiem, kuriem nometnes dalībnieki piesakāmi līdz 1972. g. 1. martam, iemaksājot 12 dol. no personas.

BŠK

SĪKĀS ZIŅAS

● Amerikas naftas institūta konferencē naftas biljonārs H. Hants, kas pazīstams kā ultrākonservātīvo atbalstītājs, izteicās, ka Savienotās Valstis 3 — 4 gadu laikā pārņems komūnisti un Amerika klūs par otrās šķiras spēku. Saskaņā ar prezidenta Niksona paredzēto apciemojumu Ķīnā, Hants atgādināja, ka ASV jau mācījušās no 1930-to gadu notikumiem, kad sekoja Pad. savienības atzīšana. „Jūs varat vest sarunas ar komūnistiem, bet viņi ir daudz viltīgāki par brīvību mīlošām tautām. Amerikāņi nevēlas darīt nekā cita, kā iegūt tikai profitu.

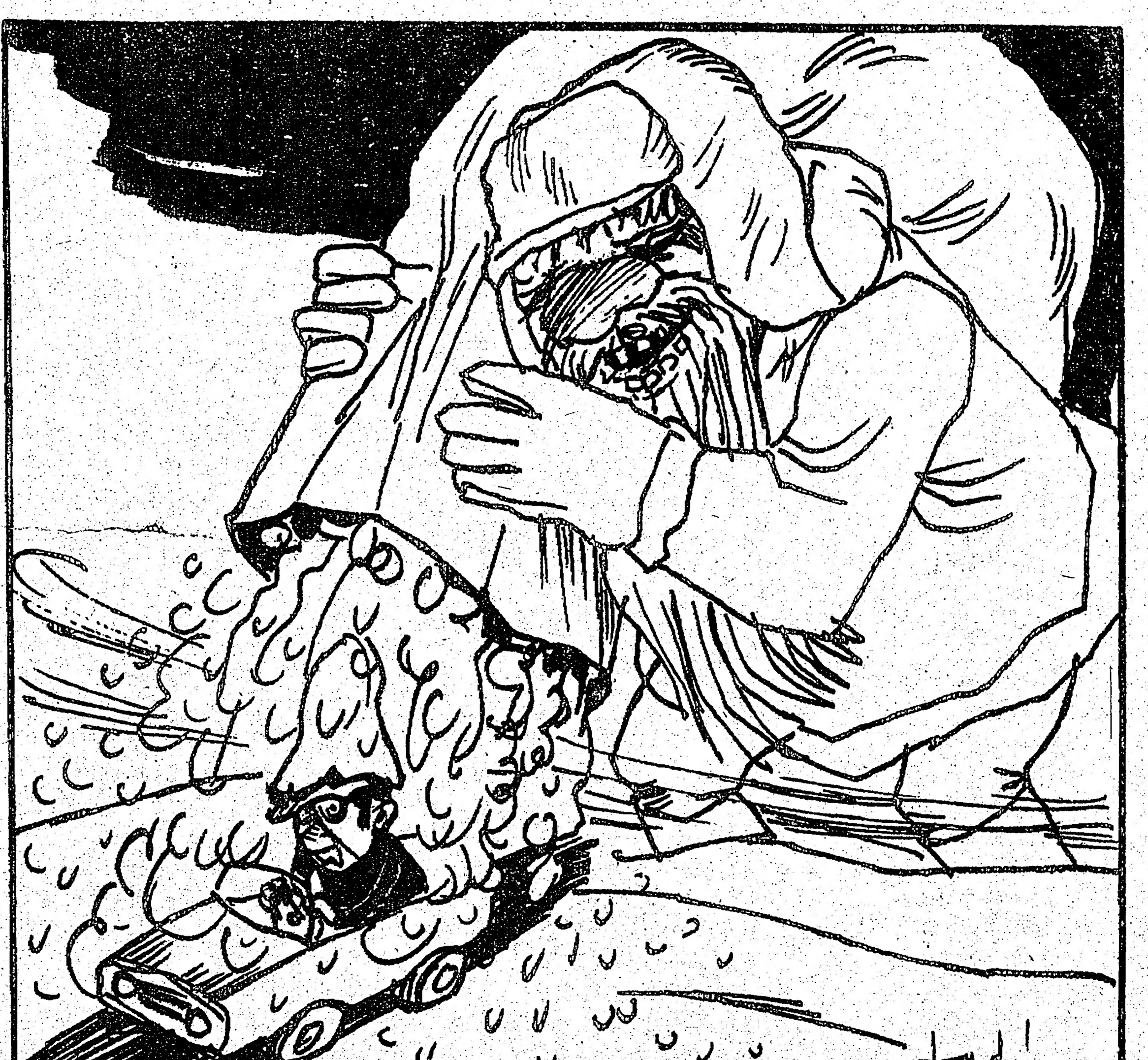

Drīz ziema sāks kaitināt

Dadža karikatūra

CELSIM . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

goda rakstus priekšnieka pārstāvis P. Ozoliņš nodeva māc. V. Līventālam, D. Rudzītim, L. Vīksnam, Fr. Sīpolam, L. Zariņai, L. Zariņam, H. Pareizai un E. Loginai. Apbalvojumus pabeidza apvienības priekšieks S. Logins, pasniedzot vairākiem darbiniekiem apvienības pateicības rakstus.

Vanadžu kopas priekšniece H. Pareiza ar ziediem cildināja klātesošos, agrākos apvienības priekšniekus un vanadžu kopas priekšnieces.

Koncertu sniedza soprāns Astra Kalniņa un čello Taso Rumeliotis, kuru ieskaņotā plate šinīs dienās iziet atklātībā.

Apvienības dibinātājs un pirmais priekšnieks Jānis Bērziņš apvienībā darbojas nepārtraukti visu laiku piedaloties ikvienā apvienības sarīkojumā, sevišķi ar dekorēšanu. Pašreizējais priekšnieks S. Logins pēc skaita ir septītais. Valdē darbojas: H. Pareizs, J. Trubačs, V. Kalniņš, V. Saulītis, A. Junkuiis un A. Lūsis.

Sarīkojums pabeidzās ar kopējām vakariņām un Mārtiņballi.

S. L.

IZĪRĒJAMA

VIENA MĒBELĒTA ISTABA,

uz vēlēšanos garāža.

Zvanīt Toronto 493-0681